

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

Кафедра беларускай і рускай моў

Справа № 10.03 – 17.01

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)

Вучэбна-метадычны комплекс дысцыпліны для спецыяльнасцей

- 1-25 01 08 Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт (па накіраваннях)
- 1-25 01 10 Камерцыйная дзейнасць
- 1-27 02 01 Транспартная лагістыка (па накіраваннях)
- 1-36 01 04 Абсталяванне і тэхналогіі высокаэфектыўных прац
апрацоўкі матэрыялаў
- 1-37 01 05 Гарадскі электрычны транспарт
- 1-37 02 01 Цягавы састаў чыгуначнага транспарту (па накіраваннях)
- 1-37 02 02 Рухомы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 03 Тэхнічная эксплуатацыя пагрузачна-разгрузачных
дарожна-будаўнічых машын і абсталявання
- 1-37 02 04 Аўтаматыка, тэлемеханіка і сувязь на чыгуначным транспарце
- 1-37 02 05 Будаўніцтва чыгунак, пуць і пуцявая гаспадарка
- 1-44 01 01 Арганізацыя перавозак і кіраванне на аўтамабільным
гарадскім транспарце
- 1-44 01 02 Арганізацыя дарожнага руху
- 1-44 01 03 Арганізацыя перавозак і кіраванне на чыгуначным транспарце
- 1-44 01 04 Арганізацыя перавозак і кіраванне на рачным транспарце
- 1-69 01 01 Архітэктура
- 1-70 01 01 Вытворчасць будаўнічых вырабаў і канструкцый
- 1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва
- 1-70 02 02 Экспертыза і кіраванне нерухомасцю
- 1-70 03 01 Аўтамабільныя дарогі
- 1-70 04 03 Водазабеспячэнне, водаадвядзенне і ахова водных рэсурсаў
- 1-95 01 13 Кіраванне падраздзяленнямі транспартных войскаў
(па накіраваннях)
- 1-96 01 01 Мытная справа

ПЕРАЛІК ЭЛЕМЕНТАЎ ВМКД

НАРМАТЫЎНЫ БЛОК

- 1 Тытульны ліст
- 2 Анатацыя
- 3 Тыпавая праграма «Беларуская мова (прафесійная лексіка)»
02.09.2008, рэгістрацыйны № ТД-СГ. 015/тып.
- 4 Вучэбная (рабочая) праграма «Беларуская мова (прафесійная лексіка)»:
 - 4.1 Для дзённай формы навучання № 32.03 от 01.06.2010 г.
 - 4.2 Для завочнай формы навучання № 32-3-з от. 07.05.2010 г.

ТЭАРЭТЫЧНЫ БЛОК

- 5 Тэарэтычныя дапаможнікі па дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)»:
 - 5.1 Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка : вучэб. дапам. / В. А. Ляшчынская. – Мн. : РІВШ БДУ, 2001. – 256 с. (У НТБ БелДУТа – 97 экз.)
 - 5.2 Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка: вучэб. дапам. для студэнтаў ВНУ. / В. А. Ляшчынская. – Мн.: УП “ІВЦ Мінфіна”, 2003. – 243 с. (Кафедра – 30 экз.)
 - 5.3 Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі : зацверджаны Законам Рэспублікі Беларусь ад 23 ліпеня 2008 г. № 420-3. – Мн. : Дыкта, 2009. – 160 с. (У НТБ БелДУТа – 29 экз.)

ПРАКТЫЧНЫ БЛОК

- 6 Вучэбныя дапаможнікі для практычных заняткаў па дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)»:
 - 6.1 Беларуская мова : дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель : БелДУТ, 2004. – 81 с. (Тыраж – 1000 экз.)
 - 6.2 Куршакова, Л. А. Практикум па беларускай мове. / Л. А. Куршакова. – Гомель: УА «БелДУТ», 2005. – 64 с. (Тыраж – 500 экз.)

ДАВЕДАЧНЫ БЛОК

- 7 Слоўнікі беларускай мовы:
 - 7.1 Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў : у 2 т. / А. М. Булыка. – Мн. : Выш. шк., 1999. (У НТБ БелДУТа: 1 том – 29 экз.; 2 том – 29 экз.)
 - 7.2 Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – Мн., 2005. – 625 с. (У НТБ БелДУТа – 25 экз.)
 - 7.3 Лобан, М. П. Арфаграфічны слоўнік / М. П. Лобан, М. Р. Суднік. – Мн., 1990. – 239 с. (У НТБ БелДУТа – 6 экз.)

7.4 Русско-белорусский словарь : в 3 т. : Около 110 000 слов. – Мн., 1993. – 735 с. (Т. 1); 783 с. (Т. 2); 800 с. (Т. 3). (У НТБ БелДУТа – 30 экз.)

7.5 Русско-белорусский словарь математических, физических и технических терминов / Н. Н. Костюкович, В. В. Люштик, В. К. Щербин; под ред. Н. Н. Костюковича. – Мн., 1995. – 647 с. (У НТБ БелДУТа – 30 экз.)

7.6 Русско-белорусский словарь общеупотребительной лексики / Сост. Н. Н. Кривко. – Мн., 1999. – 458 с. (У НТБ БелДУТа – 5 экз.)

7.7 Слоўнік беларускай мовы. Арфаграфія. Арфаэпія. Акцэнтацыя. Слова-змяненне / Пад рэд. М. В. Бірылы. – Мн., 1987. – 463 с. (У НТБ БелДУТа – 2 экз.)

7.8 Тлумачальны слоўнік беларускай мовы : у 5 т. – Мн., 1977-1984. (У НТБ БелДУТа – 1 экз.)

7.9 Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. – Мн., 2005. – 642 с. (У НТБ БелДУТа – 3 экз.)

7.10 Баханькоў А. Я. і інш. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы. / А. Я. Баханькоў, І. М. Гайдукевіч, П. П. Шуба. – Мн., 2000. – 414 с. (У НТБ БелДУТа – 25 экз.)

БЛОК АЦЭНАЧНА-ДЫЯГНАСТЫЧНЫХ СРОДКАЎ І КАНТРОЛЬНА-ВЫМЯРАЛЬНЫХ МАТЭРЫЯЛАЎ

8 Пералік тэарэтычных пытанняў да заліку:

8.1 Заліковыя пытанні для дзённай і завочнай форм навучання.

9 Прыклад заліковага адказу:

9.1 Тэарэтычнае пытанне.

9.2 Прыклад перакладу тэксту на заліку для студэнтаў дзённай і завочнай форм навучання.

МЕТАДЫЧНЫ БЛОК

10 Метадычныя рэкамендацыі і тэарэтычны матэрыял для работы на практычных занятках студэнтам дзённай і завочнай форм навучання:

Жосткіна, Г. В. Цяжкія пытанні правапісу беларускай мовы: вучэбна-метадычны дапаможнік па арфаграфіі / Г. В. Жосткіна. – Гомель: УА “БелДУТ”, 2006. – 155 с. (Тыраж - 1000 экз.).

11 Метадычныя рэкамендацыі для падрыхтоўкі да заліку:

Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна ; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т трансп.. – Гомель : УА “БелДУТ”, 2009. – 82 с. (Тыраж – 300 экз.)

12 Метадычныя рэкамендацыі да выканання кантрольнай работы для студэнтаў завочнай формы навучання:

Курбатава, В. В. Беларуская мова (прафесійная лексіка) : вучэб.-метадыч. дапам. для студэнтаў безадрыўнай формы навучання / В. В. Курбатава, Л. А. Куршакова, Г. В. Жосткіна ; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т трансп. – Гомель : БелДУТ, 2010. – 80 с. (Тыраж - 1500 экз.)

НАРМАТЫЎНЫ БЛОК

АНАТАЦЫЯ

Кароткая характарыстыка. Вучэбна-метадычны комплекс дысцыпліны (далей – ВМКД) – сукупнасць нарматыўна-метадычных дакументаў і вучэбна-праграмных матэрыялаў, якія забяспечваюць рэалізацыю дысцыпліны ў адукацыйным працэсе і спрыяюць эфектыўнаму засваенню студэнтамі вучэбнага матэрыялу, а таксама сродкі камп'ютарнага мадэлявання і інтэрактыўныя вучэбныя заданні для трэнінгу, сродкі кантролю ведаў і навыкаў студэнтаў.

ВМКД «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» распрацаваны з мэтай уніфікацыі вучэбна-метадычнага забеспячэння і павышэння якасці вучэбнага працэсу для студэнтаў дзённай і завочнай форм навучання ўсіх спецыяльнасцей.

Асноўныя мэты выкладання дысцыпліны:

- выпрацоўка і замацаванне практычных уменняў і навыкаў граматычнага карыстання вуснай і пісьмовай мовай;
- развіццё моўна-эстэтычнага густу студэнтаў, звязанага з чысцінёй і правільнасцю мовы;
- пашырэнне і ўзбагачэнне прафесійнага лексічнага запasu будучых спецыялістаў, выпрацоўка ўмення практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па абранай спецыяльнасці;
- фарміраванне ўстаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці;
- выхаванне любові і павагі да мастацкага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуцця нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі, імкнення да далейшага ўзбагачэння беларускай мовы.

Задачы вывучэння дысцыпліны:

- сістэматызацыя і паглыбленне ведаў пра мову і маўленне, заканамернасці і правілы функцыянавання моўных сродкаў у маўленні, нормы беларускай літаратурнай мовы (моўная і лінгвістычная кампетэнцыі);
- пашырэнне ведаў студэнтаў аб лексічным складзе беларускай мовы, аб граматычных і стылістычных сродках мовы;
- знаёмства з лексікаграфічнымі крыніцамі беларускай лінгвістыкі, выпрацоўка ўмення карыстацца тэрміналагічнымі слоўнікамі і даведнікамі па адпаведных сферах навукова-прафесійнай дзейнасці;
- развіццё звязнага маўлення: здольнасць ствараць самастойныя вусныя і пісьмовыя выказванні розных тыпаў, стыляў і жанраў (камунікатыўная кампетэнцыя);
- валоданне мовай як сістэмай захавання і перадачы каштоўнасцей культуры, як сродкам спасціжэння айчыннай і сусветнай культуры;

здольнасць карыстацца культуразнаўчымі звесткамі ў працэсе маўленчых зносін (лінгвакультуралагічная кампетэнцыя);

- развіццё сродкамі мовы інтэлектуальнай, камунікатыўнай, духоўна-маральнай, грамадзянскай культуры студэнтаў; падрыхтоўка высокаадукаваных спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Дысцыпліна «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» выкладаецца на практычных занятках для студэнтаў дзённай формы навучання. Для студэнтаў завочнай формы навучання вучэбным рабочым планам і праграмай прадугледжана чытанне лекцый, правядзенне практычных заняткаў, выкананне кантрольнай работы, правядзенне самастойнай кіруемай работы студэнтаў (далей – СКРС). Выніковым кантролем ведаў з’яўляецца залік, які мэтазгодна праводзіць у пісьмовай форме як на дзённай, так і на завочнай формах навучання.

Пры складанні ВМКД «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» выкарыстоўваліся наступныя нарматыўныя дакументы:

- Положение об учебно-методическом комплексе (УМК) № П-44-2010 от 06.10.2010;

- Положение о первой ступени высшего образования (утв. 18.01.2008 г. №68);

- Общегосударственный классификатор Республики Беларусь «Специальности и квалификации» ОКРБ 011-2009;

- Макет образовательного стандарта высшего образования первой ступени (зацверджаны загадам Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 13.06.2006 г. № 374);

- Образовательный стандарт «Высшее образование. Первая ступень. Цикл социально-гуманитарных дисциплин» (зацверджаны і ўведзены ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 01.09.2006 г. № 89);

- Изменение № 1 к РД РБ 02100.5227 – 2006 (зацверджана і ўведзена ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 18.01.2008 г. № 3);

- Макет типовой учебной программы дисциплины социально-гуманитарного цикла высшего образования первой ступени (методические рекомендации для разработчиков типовых учебных программ) (Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, 2007 г.);

- Беларуская мова (прафесійная лексіка). Тыпавая вучэбная праграма для вышэйшых навучальных устаноў (зацверджана Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь 2 верасня 2008 г. Рэгістрацыйны № ТД-СГ.015 /тып.);

- Порядок разработки, утверждения и регистрации учебных программ для первой ступени высшего образования (зацверджаны Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, 2010г.);

- Закон Рэспублікі Беларусь “Аб правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі” (зацверджаны 23 ліпеня 2008 г. № 420-3).

СПИСОК

рекомендованных учебников, методических и учебных пособий по дисциплинам

№ п/п	Основная литература	Дополнительная литература
	«БЕЛОРУССКИЙ ЯЗЫК» (ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ЛЕКСИКА)	
1	Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. – 81 с.	Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999.
2	Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзяржд. ун-т трансп. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с.	Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с.
3	Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с.	Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.-224с
4	Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка/ В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с.	Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993.- 135 с.
5	Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с.	Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1.А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002.-735с.

ПЕРАЛІК ТЭМ ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ**(дзённая форма навучання)**

- 1 Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве.
- 2 Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця.
- 3 Лексіка беларускай мовы паводле паходжання.
- 4 Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання.
- 5 Тэрміналагічная лексіка.
- 6 Білінгвізм і моўная інтэрферэнцыя.
- 7 Фанетычная інтэрферэнцыя.
- 8 Марфалагічныя нормы беларускай мовы.
- 9 Сінтаксічныя асаблівасці беларускай мовы.
- 10 Кантроль ведаў і навыкаў студэнтаў.
- 11 Функцыянальныя стылі маўлення.
- 12 Навуковы стыль і яго асаблівасці.
- 13 Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў.
- 14 Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю.
- 15 Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў. Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.

**ПЕРАЛІК ТЭМ
САМАСТОЙНАЙ КІРУЕМАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ
(дзённая форма навучання)**

1. Лексічная сістэма сучаснай беларускай мовы.
2. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай мовы.
3. Тэрміналагічная сістэма беларускай мовы.
4. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму.
5. Арфаграфічныя нормы сучаснай беларускай літаратурнай мовы.
6. Марфалагічныя нормы беларускай мовы.
7. Асаблівасці ўжывання назоўніка.
8. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі.
9. Граматычныя катэгорыі дзеяслова. Спецыфіка спражэння.
10. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання дзеепрыметнікаў у беларускай мове.
11. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання дзеепрыслоўяў у беларускай мове.
12. Прыметнік. Утварэнне і ўжыванне формаў ступеней параўнання якасных прыметнікаў.
13. Асаблівасці ўжывання займенніка ў беларускай мове.
14. Прыслоўе. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання формаў ступеней параўнання.
15. Стылістыка.
16. Функцыянальныя стылі беларускай мовы.
17. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага стылю.
18. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (даклад).
19. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (рэферат).
20. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (артыкул, анатацыя, рэзюмэ).
21. Характэрныя асаблівасці афіцыйна-справавога стылю.
22. Віды афіцыйна-справавых тэкстаў.
23. Асаблівасці афармлення афіцыйна-справавых дакументаў.
24. Характэрныя асаблівасці публіцыстычнага стылю.

ПЫТАННІ ДА ЗАЛІКУ

1. Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве.
2. Паходжанне беларускай мовы. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім.
3. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX - пачатку XX ст.
4. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці.
5. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.

6. Лексіка беларускай мовы паводле паходжання.
7. Спрадвечна беларуская лексіка.
8. Запазычанні ў складзе беларускай лексікі.
9. Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка.
10. Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання.
11. Спецыяльная лексіка. Адрозненне тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі.
12. Паняцце тэрміна. Разнавіднасці тэрмінаў.
13. Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму.
14. Віды інтэрферэнцыі.
15. Беларуская літаратурная мова і яе нормы.
16. Канчаткі назоўнікаў м. р. II скланення **-а (-я), -у (-ю)** у родным склоне адзіночнага ліку.
17. Ступені параўнання якасных прыметнікаў і прыслоўяў.
18. Сінтаксічная сувязь лічэбнікаў з назоўнікамі.
19. Дзеепрыметнік як дзеяслоўная форма. Утварэнне і правапіс дзеепрыметнікаў.
20. Утварэнне і ўжыванне дзеепрыслоўяў у беларускай мове.
21. Асаблівасці ўтварэння і перакладу на беларускую мову дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў. Ужыванне такіх форм дзеяслова ў тэкстах навуковага стылю.
22. Асаблівасці дапасавання і кіравання ў беларускай мове.
23. Стылістыка. Функцыянальныя стылі маўлення.
24. Навуковы стыль. Функцыі навуковага стылю і яго адметныя лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці.
25. Афіцыйна-справавы стыль. Функцыі і характэрныя асаблівасці афіцыйна-справовага стылю.
26. Віды афіцыйна-справавых дакументаў, правілы іх напісання і афармлення.
27. Публіцыстычны стыль і яго асноўныя асаблівасці.
28. Мова і маўленне. Тыпы маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ НАВУЧАЛЬнай ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ

Пры вызначэнні ўзроўню ведаў студэнтаў па дысцыпліне з практычнай формай навучання выкарыстоўваюцца наступныя крытэрыі:

10 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае і глыбокае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках; той, хто валодае на высокім узроўні ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, гаварэнне, аудзіраванне, пісьмо; які праяўляе творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе праграмнага матэрыялу, пры гэтым адказ студэнта адрозніваецца дакладнасцю, матэрыял выкладаецца паслядоўна і лагічна.

9 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае, сістэматызаванае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках, праяўляючы творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе матэрыялу; які валодае ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, пісьмо, гаварэнне, аудзіраванне; матэрыял выкладаецца дакладна і лагічна.

8 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе поўнае веданне праграмнага матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках. Нязначныя памылкі, выяўленыя і выпраўленыя самім студэнтам, з'яўляюцца выпадковымі, аб чым сведчаць правільныя адказы на дадатковыя пытанні.

7 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, які актыўна працуе на практычных занятках. Неістотныя памылкі, дапушчаныя студэнтам, выпраўляюцца пры аналізе адказу ў ходзе працы пад кіраўніцтвам выкладчыка.

6 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, адрозніваецца дастатковай актыўнасцю на практычных занятках. Пры рэалізацыі маўленчых відаў дзейнасці (пісьмо, чытанне, гаварэнне, аудзіраванне) узнікаюць цяжкасці са свабодным валоданнем матэрыялу, якія выпраўляюцца, калі на іх звяртае ўвагу выкладчык.

5 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае разуменне асноўнага праграмнага матэрыялу, які не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але мае неабходны запас ведаў.

4 балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае веданне асноўнага праграмнага матэрыялу, не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але які валодае ведамі для іх выпраўлення пад кіраўніцтвам выкладчыка.

3 балы выстаўляецца студэнту, які выяўляе праблемы ў ведах або адсутнасць ведаў па значнай частцы асноўнага матэрыялу, дапускае істотныя памылкі пры адказе і не здольны працягнуць навучанне без дадатковых заняткаў па адпаведнай дысцыпліне.

2 балы - няма адказу, прадстаўлены адказ цалкам не па сутнасці задання.

1 бал - адсутнасць ведаў і кампетэнцый ў рамках адукацыйнага стандарту ці адмова ад адказу.

Крытэрыі адзнакі самастойнай кіруемай работы студэнтаў

Пры вызначэнні ўзроўню ведаў студэнтаў па самастойнай кіруемай рабоце выкарыстоўваюцца наступныя крытэрыі:

10 (дзесяць) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе : сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы; дакладна выкарыстоўвае навуковую тэрміналогію, граматычна, лагічна правільна выкладае матэрыял; бездакорна валодае інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, умее эфектыўна выкарыстоўваць яго пры вырашэнні навуковых і прафесійных задач; творча да выканання заданняў самастойнай работы, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе: сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы; дакладна выкарыстоўвае навуковую тэрміналогію, граматычна, лагічна правільна выкладае матэрыял; валодае здольнасцю самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; сістэматычна, актыўна самастойна працуе на практычных занятках, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе: сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстоўвае навуковую тэрміналогію, граматычна, лагічна, правільна падае адказы на пытанні, умее рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; дапускае, нязначныя памылкі, выяўляе і выпраўляе іх сам, падмацоўвае іх правільнымі адказамі на дадатковыя пытанні; дапускае неістотныя памылкі, якія выпраўляе пры аналізе адказу ў ходзе працы самастойна, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе: поўныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстоўвае навуковую тэрміналогію, правільна падае адказы на пытанні, свабодна валодае тыпавым і рашэннямі пры адборы неабходнага матэрыялу ў рамках вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; дапускае неістотныя памылкі, якія выпраўляе пры аналізе адказу ў ходзе працы пад кіраўніцтвам выкладчыка, дастаткова высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе: дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстоўвае неабходную навуковую тэрміналогію, лагічна правільна выкладае адказы на пытанні самастойнай работы, пры выкананні заданняў узнікаюць цяжкасці са свабодным валоданнем матэрыялу, якія выпраўляюцца, калі выкладчык звяртае на іх увагу, дастаткова высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе: дастатковыя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; выкарыстоўвае навуковую тэрміналогію, граматна выкладае адказы на пытанні самастойнай работы, умее рабіць высновы; выяўляе няпоўнае разуменне асноўнага праграмнага матэрыялу самастойнай работы, пры гэтым мае неабходны запас ведаў, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе: няпоўны аб'ём ведаў пры выкананні заданняў самастойнай работы ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне; валодае неабходнымі ведамі для выканання самастойнай работы, выпраўляе памылкі пад кіраўніцтвам выкладчыка, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе: недастаткова поўны аб'ём ведаў пры выкананні заданняў самастойнай работы ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі; робіць істотныя лагічныя памылкі; слаба валодае матэрыялам, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе: фрагментарныя веды пры выкананні заданняў самастойнай работы ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі; няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць грубых, лагічных памылак; нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал заслугоўвае студэнт, які выяўляе: адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) пры выкананні заданняў самастойнай работы ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад выканання заданняў.

Крытэрыі адзнакі тэставых заданняў па беларускай мове

Колькасць заданняў вар'іруецца ад 15 да 40 (у табліцы падаецца прыклад на 15 заданняў)

% выкананых заданняў	бал (адзнака)	колькасць правільна выкананых заданняў
100%	10(дзесяць)	15

96%	9(дзевяць)	13-14
93%	8(восем)	11-12
от 87%	7(сем)	9-10
от 75%	6(шэсць)	7-8
от 62%	5(пяць)	5-6
от 43%	4(чатыры)	4
от 18%	3(тры)	3
9%	2(два)	2
меньш, чым на 2%	1(адзін)	1

Дадатак 1. Адзнака 0 ставіцца, калі студэнт не выканаў заданне або не выканаў правільна ні аднаго задання.

Дадатак 2. Пры выкананні заданняў дазваляецца не больш чатырох выпраўленняў.

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар
установы адукацыі «Беларускі
дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

В. Я. Нягрэй

«__» _____ 2015

Рэгістрацыйны № УД - ____ / Р

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па навучальнай дысцыпліне для ўсіх
спецыяльнасцей

Факультэты: М, ПГС, УПП, ЭТ, ГЭФ, С, ВТФ

Кафедра: беларускай і рускай моў

Семестр (семестры): **1** – МГ, МО, МЭС, ПА;
2 – МВ, МД, МТ, МЭ, УД, УК, УР, ЭТ, ЭС, ЭМ;
3 – ГБ, ГК, ГЛ, ГТ, ПН, ПС, ПР, ПЭ, СВ, УА, УБ;
4 – ПК;
5 – МС, СА, СП, ВТФ;

Практычныя	Залік: 1 – МГ, МО, МЭС, ПА;
заняткі:	2 – МВ, МД, МТ, МЭ, УД, УК, УР, ЭТ, ЭС, ЭМ;
32 – (1-2 курс)	3 – ГБ, ГК, ГЛ, ГТ, ПН, ПС, ПР, ПЭ, СВ, УА, УБ;
30 – (3 курс)	4 – ПК;
	5 – МС, СА, СП, ВТФ;

СКРС: **2** – (1-2 курс), **4** – (3 курс)

Усяго аўдыторных
гадзін па дысцыпліне: **34**

Усяго гадзін	Форма атрымання
па дысцыпліне: 48 – СВ;	вышэйшай адукацыі: дзённая
50 – ВТФ, ГЛ, МО, СП;	
52 – ГК; 54 – ГТ, МЭС, МС, МТ, МЭ, МВ, МД, УД, УК;	
58 – ПК, ЭТ, ЭС, ЭМ; 60 – МГ, ПН, УА, УБ;	
60 – ГБ, ПА, ПС, ПР, ПЭ;	

Складальнік: **А. У. Ярмоленка, выкладчык**

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавай вучэбнай праграмы
«Беларуская мова (прафесійная лексіка)» 02.09.2008, рэгістрацыйны № ТД-СГ.
015/тып.

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці рабочага варыянту на
паседжанні кафедры беларускай і рускай мовы

« » 2015

Пратакол №

Загадчык кафедры

І. І. Буцякова

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння навукова-метадычным саветам
установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

« » _____ 2015

Пратакол №

Старшыня

_____ **В. Я. Нягрэй**

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

АКТУАЛЬНАСЦЬ Вывучэння навучальнай дысцыпліны

Курс «Беларуская мова (прафесійная лексіка)», які выкладаецца ва ўстанове вышэйшай адукацыі негуманітарнага профілю, – гэта дысцыпліна, якая дапамагае студэнтам далучыцца да багаццяў нацыянальнай культуры, сфарміраваць камунікатыўна развітую асобу, здольную наладжваць зносіны на роднай мове ў прафесійнай сферы, перакладаць і рэферыраваць прафесійна арыентаваныя і навуковыя тэксты, весці дзелавую дакументацыю, выступаць з навуковымі паведамленнямі і публічнымі прамовамі і інш.

Вучэбная праграма новага пакалення па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» прызначана для ажыццяўлення на першай ступені вышэйшай адукацыі ў межах цыкла агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. Яе характэрнымі рысамі з'яўляюцца: абноўлены змест, акцэнтаванне на кампетэнтнасным падыходзе да навучання, значнае ўмацаванне ролі і месца самастойнай працы студэнтаў, выкарыстанне сучасных інавацыйных педагогічных тэхналогій. У межах супрацоўніцтва выкладчыка і студэнта праграма выступае своеасаблівым арыенцірам у працэсе набывання ведаў, разнастайнай інфармацыі, атрымання практыка-арыентаваных і жыццядзейнасных уменняў.

Вучэбная праграма дысцыпліны «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» распрацавана ў адпаведнасці з адукацыйнымі стандартамі вышэйшага навучання.

Праграма курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» накіравана на засваенне і прафесійнае прымяненне беларускай навуковай тэрміналогіі, выпрацоўку ў студэнтаў уменняў правільна ўспрымаць розную інфармацыю на беларускай мове, а таксама дакладна і асэнсавана выказваць любую думку, спрыяць павышэнню грамадскага прэстыжу беларускай літаратурнай мовы як мовы тытульнай нацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Мэты і задачы навучальнай дысцыпліны

Мэты:

?Выпрацоўка і замацаванне практычных уменняў і навыкаў граматычнага карыстання вуснай і пісьмовай мовай;

?Развіццё моўна-эстэтычнага густу студэнтаў, звязанага з чысцінёй і правільнасцю мовы;

?Пашырэнне і ўзбагачэнне прафесійнага лексічнага запasu будучых спецыялістаў, выпрацоўка ўмення практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па абранай спецыяльнасці;

?Фарміраванне ўстаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці;

?Выхаванне любові і павагі да мастацкага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуцця нацыянальнай

самапавагі і самаідэнтыфікацыі, імкнення да далейшага ўзбагачэння беларускай мовы.

Задачы:

- сістэматызацыя і паглыбленне ведаў пра мову і маўленне, заканамернасці і правілы функцыянавання моўных сродкаў у маўленні, нормы беларускай літаратурнай мовы (моўная і лінгвістычная кампетэнцыі);
- пашырэнне ведаў студэнтаў аб лексічным складзе беларускай мовы, аб граматычных і стылістычных сродках мовы;
- знаёмства з лексікаграфічнымі крыніцамі беларускай лінгвістыкі, выпрацоўка ўмення карыстацца тэрміналагічнымі слоўнікамі і даведнікамі па адпаведных сферах навукова-прафесійнай дзейнасці;
- развіццё звязнага маўлення: здольнасць ствараць самастойныя вусныя і пісьмовыя выказванні розных тыпаў, стыляў і жанраў (камунікатыўная кампетэнцыя);
- валоданне мовай як сістэмай захавання і перадачы каштоўнасцей культуры, як сродкам спасціжэння айчыннай і сусветнай культуры; здольнасць карыстацца культуразнаўчымі звесткамі ў працэсе маўленчых зносін (лінгвакультуралагічная кампетэнцыя);
- развіццё сродкамі мовы інтэлектуальнай, камунікатыўнай, духоўна-маральнай, грамадзянскай культуры студэнтаў; падрыхтоўка высокаадукаваных спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Патрабаванні да ўзроўню засваення зместу навучальнай праграмы

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен замацаваць і развіць наступныя акадэмічныя і сацыяльна-асабовыя кампетэнцыі, прадугледжаныя ў адукацыйных стандартах ОСВО-2013:

АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.

АК-3. Валодаць даследчыцкімі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам для вырашэння праблем.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

СЛК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

СЛК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

СЛК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовай камунікацыі.

СЛК-4. Валодаць навыкамі здароўезберажэння.

СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

Структура зместу навучальнай дысцыпліны

Змест дысцыпліны прадстаўлены ў выглядзе тэм, якія характарызуюцца адносна самастойнымі буйнымі дыдактычнымі адзінкамі зместу навучання.

Працаёмкасць дысцыпліны складае: 1 з. а. (заліковая адзінка) – ВТФ, ГК, ГЛ, МО, МС, МТ, МЭ, МВ, МД, ПК СВ, СП, УД, УК, УР, ЭТ, ЭС, ЭМ; 1,5 з. а. – МГ, МЭС, ПА, УА, УБ; 2 з. а. – ГБ, ГТ, ПН, ПС, ПР, ПЭ, СА;

Метады (тэхналогіі) навучання

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці неабходна выкарыстоўваць рэйтынгавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і навукова-даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. Кіруемая самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных работ, падрыхтоўку вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы, знаёмства з навукавай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

Сярод найбольш эфектыўных педагогічных метадык і тэхналогій, што садзейнічаюць уключэнню студэнтаў у пошук і кіраванне ведамі, атрымання вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, неабходна выдзеліць:

тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;

?тэхналогію вучэбна-даследчай дзейнасці;

?праектныя тэхналогіі;

?камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусія, прэс-канферэнцыя, мазгавы штурм, вучэбныя дэбаты і інш.);

?метад кейсаў (аналіз сітуацыі);

?гульнявыя тэхналогіі, у межах якіх студэнты ўдзельнічаюць у дзелавых, ролевых, імітацыйных і іншых гульнях.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў

Пры вывучэнні дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя **формы самастойнай работы:**

?выкананне кантрольных работ;

?падрыхтоўка вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы;

?знаёмства з навукавай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай;

?рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў;

?самастойная кіруемая работа студэнтаў.

Дыягностыка кампетэнцый студэнта

Для ацэнкі дасягненняў студэнтаў выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментарый:

- ?правядзенне кантрольнага апытвання па асобных тэмах;
- ?выкананне студэнтам на практычных занятках індывідуальных заданняў;
- ?выступленне студэнта на канферэнцыі па падрыхтаванаму рэферату;
- ?правядзенне тэсціравання па некаторых раздзелах вывучаемай дысцыпліны;
- ?выкарыстанне рознаўзроўневых кантрольных заданняў;
- ?выкананне кантрольных работ;
- ?выкананне самастойнай кіруемай работы;
- ?здача заліку па дысцыпліне.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей

Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў.

Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.

Тэма 2. Лексічная сістэма беларускай літаратурнай мовы

Лексікалогія і прадмет яе вывучэння. Лексіка беларускай мовы паводле лексічнага значэння. Мнагазначнасць слова. Амонімы і іх тыпы. Сінонімы, разрады сінонімаў паводле значэння і сферы ўжывання. Паранімы, асаблівасці іх ужывання ў мове.

Лексіка беларускай мовы паводле паходжання (спрадвечна беларуская і запазычаная). Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка. Агульнаўжывальная лексіка і лексіка абмежаванага выкарыстання. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Адрозненне тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі.

Паняцце тэрміна. Слова і словазлучэнне ў ролі тэрміна. Тэрміналогія. Галіновыя тэрміналагічныя сістэмы. Узаемасувязь тэрміналагічнай і агульнаўжывальнай лексікі (тэрміналагізацыя і дэтэрміналагізацыя). Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі (прадуктыўныя спосабы і сродкі). Тэрміны, запазычаныя з іншых моў, іх асваенне беларускай мовай.

Тыпы слоўнікаў. Тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі, іх роля і месца ў лексікаграфічнай сістэме беларускай мовы. Сістэма падачы тэрмінаў у тлумачальных і перакладных слоўніках, у слоўніках іншамоўных слоў.

Тэма 3. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму

Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму. Віды інтэрферэнцыі. Паняцце моўнай нормы. Арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы і прычыны іх парушэння. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення ў параўнанні з рускім.

Фанетычная інтэрферэнцыя. Перадача акання і якання на пісьме. Правапіс зычных *д, т і дз, ц*. Правапіс нескладовага *ў і у* складовага. Правапіс нескладовага *й*. Пadoўжаныя і падвоеныя зычныя. Правапіс мяккага знака і апострафа. Правапіс некаторых марфем.

Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Назоўнік. Несупадзенне ў родзе, ліку і скланенні. Асаблівасці скланення прозвішчаў, імёнаў і геаграфічных назваў. Прыметнік. Утварэнне і ўжыванне формаў ступеней параўнання якасных прыметнікаў. Выкарыстанне элятыўных формаў у беларускай і рускай мовах. Прыналежныя прыметнікі, іх утварэнне. Займеннік. Асаблівасці ўжывання асабовых, азначальных, адмоўных і няпэўных займеннікаў. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі. Дзеяслоў. Спецыфіка спражэння. Ужыванне суфіксаў дзеясловаў. Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як формы дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння і ўжывання ў беларускай мове. Спосабы перадачы дзеепрыметнікаў у складзе тэрміналагічных словазлучэнняў пры перакладзе на беларускую мову. Прыслоўе. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання формаў ступеней параўнання ў адрозненне ад рускай мовы.

Сінтаксічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Каардынацыя дзейніка і выказніка ў сказе.

Тэма 4. Функцыянальныя стылі маўлення

Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны).

Навуковы стыль і яго асноўныя падстылі (уласна навуковы, навукова-папулярны, вучэбна-навуковы і інш.). Функцыі навуковага стылю і яго адметныя лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці.

Афіцыйна-справавы стыль і яго асноўныя падстылі (канцылярскі, юрыдычны, дыпламатычны). Функцыі афіцыйна-справавога стылю і яго характэрныя асаблівасці.

Публіцыстычны стыль і яго асноўныя асаблівасці. Узаемапранікненне стыляў.

Тэма 5. Навуковы стыль

Асноўныя рысы навуковага стылю (падрыхтаванасць маўлення, пераважна яго пісьмовая форма ў выглядзе маналогу, лагічная паслядоўнасць выказвання, сцісласць пры інфарматыўнай насычанасці зместу).

Моўныя сродкі навуковага стылю (насычанасць тэрмінамі, перавага абстрактнай лексікі, пераважнае ўжыванне назоўнікаў, пашыранасць формы роднага склону, асаблівая функцыя займенніка *мы*, шырокае выкарыстанне

дзеяспрыметнікаў і дзеяспрыслоўяў, пашыранасць складаназалежных сказаў з аднароднымі членамі, пабочнымі словамі і ўстаўнымі канструкцыямі, сродкі лагічнай сувязі паміж сказамі і інш.).

Паняцце аб падмове навук: матэматыкі, хіміі, эканомікі, права і г. д. Рэальны слоўнік кожнай падмowy. Выкарыстанне невербальных сродкаў (табліцы, графікі, схемы).

Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (артыкул, даклад, рэферат, анатацыя, рэзюмэ і інш.), агульныя патрабаванні да іх напісання і афармлення.

Кампазіцыя пісьмовага навуковага тэксту і вуснага выступлення, іх афармленне. Рубрыкацыя навуковага тэксту. Абзац як структурная адзінка тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.

Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў.

Тэма 6. Афіцыйна-справавы стыль

Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю (пераважна пісьмовая форма функцыянавання, уніфікаванасць і стандартызаванасць мовы дакументаў, дакладнасць фармулёвак, лагічнасць маўлення, экспрэсіўная нейтральнасць, монасемічнасць лексікі).

Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю (шырокае выкарыстанне наменклатурных назваў, пашыранасць аддзеяслоўных назоўнікаў, у тым ліку з прэфіксам *не-*, ужыванне назваў асобы паводле сацыяльнага становішча і сферы дзейнасці ў форме мужчынскага роду, абмежаванае выкарыстанне займеннікаў, пашыранасць інфінітыва, спецыфіка дзеяслоўнага кіравання, расшчапленне выказніка, рэгламентацыя парадку слоў у сказе, канструкцыі са складанымі злучнікамі і адыменнымі прыназоўнікамі. Выкарыстанне безасабовых канструкцый).

Віды афіцыйна-справавых тэкстаў (заява, даверанасць, аўтабіяграфія, дакладная запіска, тлумачальная запіска, кантракт, справавыя пісьмы і інш.), правілы іх напісання і афармлення.

Кампазіцыя афіцыйна-справавых тэкстаў. Загалолак і іншыя рэквізіты як элементы тэксту службовага дакумента. Роля клішыраваных выразаў у арганізацыі тэксту службовых дакументаў.

Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.

Тэма 7. Культура прафесійнага маўлення

Мова і маўленне. Маўленне – маўленчая дзейнасць – агульная культура чалавека. Прафесійна арыентаванае маўленне.

Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чысціня і багацце (разнастайнасць) маўлення, дарэчнасць, вобразнасць.

Правільнасць маўлення і моўныя нормы (лексічныя, арфаэпічныя, акцэнталагічныя, словаўтваральныя, марфалагічныя, сінтаксічныя). Тыповыя маўленчыя памылкі, іх прычыны, спосабы выпраўлення.

Тэхніка і выразнасць маўлення (голас і маўленчае дыханне, дыкцыя, інтанацыя і інш.)

Узаемадзеянне вербальных і невербальных (жэсты, міміка, рухі) сродкаў маўленчай дзейнасці.

Падрыхтоўка да публічнага выступлення. Асноўныя якасці-паказчыкі паспяховага выступлення. Маўленчы этыкет і культура зносін.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; Пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін		Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Практычныя заняткі	Самастойная кіруемая работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7
	Беларуская мова (прафесійная лексіка) (32/30 г.)	32/30	2/4			
1	Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей (4 г.)	4				
1.1	1 Мова і соц. Функцыі мовы ў грамадстве. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў	2		П, ВД, МД	[8],[15]	Апытанне
1.2	2 Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі і ў умовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.	2		П, ВД, С	[8],[15]	Апытанне
2	Лексічная сістэма беларускай літаратурнай мовы (6 г.)	6				
2.1	1 Лексікалогія і прадмет яе вывучэння. Лексіка беларускай мовы паводле лексічнага значэння. Многазначнасць слова. Амонімы і іх тыпы. Сінонімы, разрады сінонімаў паводле значэння і сферы ўжывання. Паранімы, асаблівасці іх ужывання ў мове. Лексіка беларускай мовы паводле паходжання (спрадвечна беларуская і запазычаная). Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка	2		П, ВД, М, Д, С	[6],[7], [8]	Апытанне

2.2	2 Агульнаўжывальная лексіка і лексіка абмежаванага выкарыстання. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Адрозненне тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі	2		П, ВД, М, Д, С	[2], [3], [4], [6], [8],[12], [13]	Апытанне
2.3	3 Паняцце тэрміна. Слова і словазлучэнне ў ролі тэрміна. Тэрміналогія. Галіновыя тэрміналагічныя сістэмы. Узаемасувязь тэрміналагічнай і агульнаўжывальнай лексікі (тэрміналагізацыя і дэтэрміналагізацыя). Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі (прадуктыўныя спосабы і сродкі). Тэрміны, запазычаныя з іншых моў, іх асваенне беларускай мовай.	2		П, ВД, М, Д, С	[2], [3], [4], [6], [8],[12], [13]	Апытанне
3	Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму (10 г.)	10	2 (3 курс)			
3.1	1 Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму. Віды інтэрферэнцыі	2		П, МД, ВД, С	[6],[7], [8], [9]	
3.2	2 Фанетычная інтэрферэнцыя. Перадача акання і якання на пісьме. Правапіс зычных <i>д, т і дз, ц</i> . Правапіс нескладовага <i>ў</i> і <i>у</i> складовага. Правапіс нескладовага <i>й</i> . Падоўжаныя і падвоеныя зычныя. Правапіс мяккага знака і апострафа. Правапіс некаторых марфем	2		П, МД, ВД, С	[6],[7], [8], [9]	Апытанне
3.3	3 Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Назоўнік. Несупадзенне ў родзе, ліку і скланенні. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі. Дзеяслоў. Спецыфіка спражэння. Ужыванне суфіксаў дзеясловаў. Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як формы дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння і ўжывання ў беларускай мове. Спосабы перадачы дзеепрыметнікаў у складзе тэрміналагічных словазлучэнняў пры перакладзе на беларускую мову.	2		П, МД, ВД, С	[6],[7], [8], [9]	Апытанне
3.4	4 Сінтаксічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Каардынацыя дзейніка і выказніка ў сказе	2		П, МД, ВД, С	[6],[7], [8], [9]	Апытанне
3.5	5 Кантроль ведаў і навываў студэнтаў. Выкананне кантрольнага тэста	2		Т		Выкананне тэста
4	Функцыянальныя стылі маўлення (2 г.)	2				
4.1	1 Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны). Навуковы стыль і яго асноўныя падстылі (уласна навуковы, навукова-папулярны, вучэбна-навуковы і інш.). Функцыі навуковага стылю і яго адметныя лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці. Афіцыйна-справавы стыль і яго асноўныя падстылі (канцылярыскі, юрыдычны, дыпламатычны). Функцыі афіцыйна-справавага стылю і яго характэрныя асаблівасці. Публіцыстычны стыль і яго асноўныя асаблівасці. Узаемапрапранікненне стыляў.	2		П, МД, ВД, С	[3],[7], [8], [12], [13], [16], [17]	Апытанне
5	Навуковы стыль (4 г.)	4	2 (1-3 курс)			
5.1	1 Асноўныя рысы навуковага стылю (падрыхтаванасць маўлення, пераважна яго пісьмовая форма ў выглядзе маналогу,	2		П, МД, ВД, С	[3],[7], [8], [12],	Апытанне

	лагічная паслядоўнасць выказвання, сцісласць пры інфарматыўнай насычанасці зместу). Моўныя сродкі навуковага стылю (насычанасць тэрмінамі, перавага абстрактнай лексікі, пераважае ўжыванне назоўнікаў, пашыранасць формы роднага склону, асаблівая функцыя займенніка <i>мы</i> , шырокае выкарыстанне дзееспрыметнікаў і дзееспрыслоўяў, пашыранасць складана залежных сказаў з аднароднымі членамі, пабочнымі словамі і ўстаўнымі канструкцыямі, сродкі лагічнай сувязі паміж сказамі і інш.)				[13], [16], [17]	
5.2	2 Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў	2		ВД, С		Сама-стойная работа
6	Афіцыйна-справавы стыль (4 г.)	4				
6.1	1 Асноўныя рысы афіцыйна-справовага стылю (пераважна пісьмовая форма функцыянавання, уніфікаванасць і стандартызаванасць мовы дакументаў, дакладнасць фармулёвак, лагічнасць маўлення, экспрэсіўная нейтральнасць, монасемічнасць лексікі). Моўныя сродкі афіцыйна-справовага стылю (шырокае выкарыстанне наменклатурных назваў, пашыранасць аддзяслоўных назоўнікаў, у тым ліку з прэфіксам <i>не-</i> , ужыванне назваў асобы паводле сацыяльнага становішча і сферы дзейнасці ў форме мужчынскага роду, абмежаванае выкарыстанне займеннікаў, пашыранасць інфінітыва, спецыфіка дзеяслоўнага кіравання, расшчапленне выказніка, рэгламентацыя парадку слоў у сказе, канструкцыі са складанымі злучнікамі і адыменнымі прыназоўнікамі. Выкарыстанне безасабовых канструкцый)	2		П, МД, ВД, С	[3],[7], [8], [10], [12], [13], [16], [17]	Апытанне
6.2	2 Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў	2 (1-2 курс)		ВД, С		Сама-стойная работа
7	Культура прафесійнага маўлення (2 г.)	2				
7.1	1 Мова і маўленне. Маўленне – маўленчая дзейнасць – агульная культура чалавека. Прафесійна арыентаванае маўленне. Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чысціня і багацце (разнастайнасць) маўлення, дарэчнасць, вобразнасць. Правільнасць маўлення і моўныя нормы (лексічныя, арфаэпічныя, акцэнталагічныя, словаўтваральныя, марфалагічныя, сінтаксічныя). Тыповыя маўленчыя памылкі, іх прычыны, спосабы выпраўлення	2		П, ВД, М, Д	[1],[6], [7]	Вусныя выказванні
	Усяго	32 (1-2 курс) 30 (3 курс)	4 (3 курс) 2 (1-2 курс)			

УМОЎНЫЯ АБАЗНАЧЭННІ:

П – падручнік;

ВД – вучэбны дапаможнік;

МД – метадычныя дапаможнікі;

С – слоўнікі;

Т – тэставае заданне;
НМ – наглядны матэрыял.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ НАВУЧАЛЬнай ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ

Пры вызначэнні ўзроўню ведаў студэнтаў па дысцыпліне з практычнай формай навучання выкарыстоўваюцца наступныя крытэрыі:

10 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае і глыбокае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках; той, хто валодае на высокім узроўні ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, гаварэнне, аудзіраванне, пісьмо; які праяўляе творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе праграмнага матэрыялу, пры гэтым адказ студэнта адрозніваецца дакладнасцю, матэрыял выкладаецца паслядоўна і лагічна.

9 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае, сістэматызаванае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках, праяўляючы творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе матэрыялу; які валодае ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, пісьмо, гаварэнне, аудзіраванне; матэрыял выкладаецца дакладна і лагічна.

8 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе поўнае веданне праграмнага матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках. Нязначныя памылкі, выяўленыя і выпраўленыя самім студэнтам, з'яўляюцца выпадковымі, аб чым сведчаць правільныя адказы на дадатковыя пытанні.

7 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, які актыўна працуе на практычных занятках. Неістотныя памылкі, дапушчаныя студэнтам, выпраўляюцца пры аналізе адказу ў ходзе працы пад кіраўніцтвам выкладчыка.

6 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, адрозніваецца дастатковай актыўнасцю на практычных занятках. Пры рэалізацыі маўленчых відаў дзейнасці (пісьмо, чытанне, гаварэнне, аудзіраванне) узнікаюць цяжкасці са свабодным валоданнем матэрыялу, якія выпраўляюцца, калі на іх звяртае ўвагу выкладчык.

5 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае разуменне асноўнага праграмнага матэрыялу, які не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але мае неабходны запас ведаў.

4 балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае веданне асноўнага праграмнага матэрыялу, не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але які валодае ведамі для іх выпраўлення пад кіраўніцтвам выкладчыка.

3 балы выстаўляецца студэнту, які выяўляе праблемы ў ведах або адсутнасць ведаў па значнай частцы асноўнага матэрыялу, дапускае істотныя памылкі пры адказе і не здольны працягнуць навучанне без дадатковых заняткаў па адпаведнай дысцыпліне.

2 балы – няма адказу, прадстаўлены адказ цалкам не па сутнасці задання.

1 бал – адсутнасць ведаў і кампетэнцый у рамках адукацыйнага стандарту ці адмова ад адказу.

АСНОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА

- 1 **Абабурка, М. В.** Культура беларускай мовы / М. В. Абабурка. – Мінск, 1994. – 215 с.
- 2 **Азарка, В. У.** Беларуская мова: спецыяльная лексіка / В. У. Азарка, А. С. Васілеўская, М. М. Круталевіч. – Мінск, 2004. – 197 с.
- 3 **Антанюк, Л. А.** Беларуская навуковая тэрміналогія: фарміраванне, структура, упарадкаванне, канструяванне, функцыяніраванне / Л. А. Антанюк. – Мінск, 1987. – 234 с.
- 4 **Антанюк, Л. А.** Беларуская мова: спецыяльная лексіка / Л. А. Антанюк, Б. А. Плотнікаў – Мінск, 2004. – 114 с.
- 5 ***Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы** / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. - 81 с.
- 6 ***Беларуская мова:** Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Лексікаграфія. Фразеалогія. Марфемная будова слова. Словаўтварэнне. Марфалогія. Сінтаксіс. Пунктуацыя: Вучэб. дапам. для педагогічных ВНУ / Г. Ф. Андарала, В. А. Бекіш, С. К. Берднік і інш.; Пад рэд. Л. М. Грыгор’евай. – Мн.: Выш. шк., 1994. -367 с.
- 7 **Беларуская мова: энцыклапедыя.** – Мінск, 1994. - 342 с.
- 8 ***Жосткіна, Г. В.** Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзяржд. ун-т трансп.. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с.
- 9 ***Жосткіна, Г. В.** Цяжкія пытанні правапісу беларускай мовы: вучэбна-метадычны дапаможнік па арфаграфіі / Г. В. Жосткіна. – Гомель: УА «БелДУТ», 2006. – 155 с.
- 10 **Каўрус, А.** Дакумент па-беларуску / А. Каўрус. – Мінск, 1994. -94 с.
- 11 ***Куршакова, Л. А.** Практыкум па беларускай мове. – Гомель: УА «БелДУТ», 2005. – 64 с.
- 12 ***Ляшчынская, В. А.** Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с.
- 13 ***Ляшчынская, В. А.** Студэнту аб мове: прафесійная лексіка/ В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с.
- 14 **Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі.** – Мінск, 2008. – 141 с.
- 15 **Старавойтава, Н. П.** Беларуская мова: гісторыя і сучаснасць: вучэбна-метадычны дапаможнік для нефілалагічных спецыяльнасцей / Н. П. Старавойтава. – Мінск, 2006. – 246 с.
- 16 ***Цікоцкі, М. Я.** Стылістыка беларускай мовы. / М. Я. Цікоцкі. – Мінск, 1995. – 294 с.
- 17 **Юрэвіч, А. К.** Стылістыка беларускай мовы: Вучэб. дапам. – 2-е выд., перапрац. і дап. – Мінск, 1992. – 288 с.

ДАДАТКОВАЯ ЛІТАРАТУРА

- 18 ***Беларуская энцыклапедыя**: у 18 т. – Мінск, 1996-2004.
- 19 ***Булыка, А. М.** Слоўнік іншамоўных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999.
- 20 **Водеў, У. Т.** Малы матэматычны слоўнік / У. Т. Водеў, А. Ф. Навумовіч, Н. Ф. Навумавіч. – Мінск, 1986. – 189 с.
- 21 **Гурло, А.** Слоўнік тэхнічнай тэрміналогіі / А. Гурло. – Мінск, 1932. – 397 с.
- 22 **Кароткі руска-беларускі слоўнік фізічных і матэматычных тэрмінаў** / Віцеб. дзярж. пед. ун-т; склад. Р. Р. Кароткін. – Віцебск, 1992.
- 23 ***Клышка, М. К.** Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с.
- 24 **Лазука, Б. А.** Слоўнік тэрмінаў: Архітэктура, выяўленчае і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва: Дапам. для вучняў / Б. А. Лазука. – Мн.: Беларусь, 2001. – 158 с.
- 25 **Лапоцін, Л. А.** Руска-беларускі слоўнік матэматычных тэрмінаў / Л. А. Лапоцін. – Магілёў, 1994. – 365 с.
- 26 **Руска-беларускі матэматычны слоўнік** / Мін. дзярж. пед. ін-т; склад.: Г. Я. Лабачэня, А. М. Шчыракоў. – Мінск, 1993. – 352 с.
- 27 **Руска-беларускі слоўнік фізічных тэрмінаў** / Магіл. дзярж. пед. ін-т; склад.: А. Лаўшук, В. В. Кротаў– Магілёў, 2003. – 497 с.
- 28 **Руска-беларускі слоўнік хімічных тэрмінаў** / Беларус. дзярж. пед. ун-т; склад.: І. А. Семяновіч, А. С. Ціханаў, В. В. Канаш.– Мінск, 1995. – 514 с.
- 29 **Русско-белорусский математический словарь** / под ред. Я В. Радыно. – Минск, 1993. – 476 с.

«*» – абазначаны літаратурныя крыніцы, якія маюцца ў наяўнасці ў бібліятэцы ўніверсітэта.

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы прарэктар
установы адукацыі «Беларускі
дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»
_____ Ю. Г. Самадум
«__» _____ 2017
Рэгістрацыйны № УД - ____ / уч.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ)

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па навучальнай дысцыпліне для
спецыяльнасці:

1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавай вучэбнай праграмы
«Беларуская мова (прафесійная лексіка)» 02.09.2008, рэгістрацыйны № ТД-СГ. 015/тып.

СКЛАДАЛЬНІК:

А. У. Ярмоленка, дацэнт кафедры «Славянскія і рамана-германскія мовы» установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту», кандыдат філалагічных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай «Славянскія і рамана-германскія мовы» установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»
(пратакол №4, ад 07 верасня 2017);

навукова-метадычнай камісіяй факультэта «Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва» установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»
(пратакол № , ад 2017);

навукова-метадычнай камісіяй завочнага факультэта установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»
(пратакол № , ад 2017);

навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»
(пратакол № , ад 2017);

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Актуальнасць вывучэння навучальнай дысцыпліны

Курс «Беларуская мова (культура маўлення)», які выкладаецца ва ўстанове вышэйшай адукацыі негуманітарнага профілю, – гэта дысцыпліна, якая дапамагае студэнтам далучыцца да багаццяў нацыянальнай культуры, сфарміраваць камунікатыўна развітую асобу, здольную наладжваць зносіны на роднай мове ў прафесійнай сферы, перакладаць і рэферыраваць прафесійна арыентаваныя і навуковыя тэксты, весці дзелавую дакументацыю, выступаць з навуковымі паведамленнямі і публічнымі прамовамі і інш.

Вучэбная праграма новага пакалення па вучэбнай дысцыпліне «Беларуская мова (культура маўлення)» прызначана для ажыццяўлення на першай ступені вышэйшай адукацыі ў межах цыкла агульнапрафесійных і спецыяльных дысцыплін. Яе характэрнымі рысамі з'яўляюцца: абноўлены змест, акцэнтаванне на кампетэнтнасным падыходзе да навучання, значнае ўмацаванне ролі і месца самастойнай працы студэнтаў, выкарыстанне сучасных інавацыйных педагагічных тэхналогій. У межах супрацоўніцтва выкладчыка і студэнта праграма выступае своеасаблівым арыенцірам у працэсе набывання ведаў, разнастайнай інфармацыі, атрымання практыка-арыентаваных і жыццядзейнасных уменняў.

Вучэбная праграма дысцыпліны «Беларуская мова (культура маўлення)» распрацавана ў адпаведнасці з адукацыйнымі стандартамі вышэйшага навучання.

Праграма курса «Беларуская мова (культура маўлення)» накіравана на засваенне і прафесійнае прымяненне беларускай навуковай тэрміналогіі, выпрацоўку ў студэнтаў уменняў правільна ўспрымаць розную інфармацыю на беларускай мове, а таксама дакладна і асэнсавана выказваць любую думку, спрыяць павышэнню грамадскага прэстыжу беларускай літаратурнай мовы як мовы тытульнай нацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

Мэты і задачы навучальнай дысцыпліны

Мэты:

?Выпрацоўка і замацаванне практычных уменняў і навыкаў граматычнага карыстання вуснай і пісьмовай мовай;

?Развіццё моўна-эстэтычнага густу студэнтаў, звязанага з чысцінёй і правільнасцю мовы;

?Пашырэнне і ўзбагачэнне прафесійнага лексічнага запасу будучых спецыялістаў, выпрацоўка ўмення практычнага карыстання тэрміналогіяй і прафесійнай лексікай па абранай спецыяльнасці;

?Фарміраванне ўстаноўкі на практычнае ўкараненне атрыманых студэнтамі ведаў у іх прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці;

?Выхаванне любові і павагі да мастацкага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуцця нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі, імкнення да далейшага ўзбагачэння беларускай мовы.

Задачы:

- сістэматызацыя і паглыбленне ведаў пра мову і маўленне, заканамернасці і правілы функцыянавання моўных сродкаў у маўленні, нормы беларускай літаратурнай мовы (моўная і лінгвістычная кампетэнцыі);
- пашырэнне ведаў студэнтаў аб лексічным складзе беларускай мовы, аб граматычных і стылістычных сродках мовы;
- знаёмства з лексікаграфічнымі крыніцамі беларускай лінгвістыкі, выпрацоўка ўмення карыстацца тэрміналагічнымі слоўнікамі і даведнікамі па адпаведных сферах навукова-прафесійнай дзейнасці;
- развіццё звязнага маўлення: здольнасць ствараць самастойныя вусныя і пісьмовыя выказванні розных тыпаў, стыляў і жанраў (камунікатыўная кампетэнцыя);
- валоданне мовай як сістэмай захавання і перадачы каштоўнасцей культуры, як сродкам спасціжэння айчынай і сусветнай культуры; здольнасць карыстацца культуразнаўчымі звесткамі ў працэсе маўленчых зносін (лінгвакультуралагічная кампетэнцыя);
- развіццё сродкамі мовы інтэлектуальнай, камунікатыўнай, духоўна-маральнай, грамадзянскай культуры студэнтаў; падрыхтоўка высокаадукаваных спецыялістаў, здольных вырашаць складаныя моўна-сацыяльныя праблемы бытавання беларускай мовы ва ўмовах дзяржаўнага білінгвізму.

Патрабаванні да ўзроўню засваення зместу навучальнай праграмы

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен замацаваць і развіць наступныя акадэмічныя і сацыяльна-асабовыя кампетэнцыі, прадугледжаныя ў адукацыйных стандартах ОСВО-2013:

- АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.
- АК-3. Валодаць даследчыцкімі навыкамі.
- АК-4. Умець працаваць самастойна.
- АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам для вырашэння праблем.
- АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.
- СЛК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.
- СЛК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.
- СЛК-3. Валодаць здольнасцю да міжасабовай камунікацыі.
- СЛК-4. Валодаць навыкамі здароўеберажэння.
- СЛК-6. Умець працаваць у камандзе.

Структура зместу навучальнай дысцыпліны

Змест дысцыпліны прадстаўлены ў выглядзе тэм, якія характарызуюцца адносна самастойнымі буйнымі дыдактычнымі адзінкамі зместу навучання.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая і завочная. На дзённай форме навучання дысцыпліна вивучаецца ў 1 семестры.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны на дзённай форме навучання адведзена ўсяго 50 гадзін, у тым ліку 34 аўдыторныя гадзіны, з іх 32 гадзіны – практычныя заняткі, 2 гадзіны – самастойная кіруемая работа студэнтаў. Форма бягучай атэстацыі – залік у 1 семестры. Працаёмкасць дысцыпліны складае 1,5 з. а. (заліковая адзінка).

На завочнай форме дысцыпліна вывучаецца ў 3, 4 семестрах студэнтамі поўнай і ў 5 семестры – студэнтамі скарачанай формы навучання. У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны на завочнай поўнай форме навучання адведзена ўсяго 50 гадзін, 8 аўдыторных, 2 гадзіны – лекцыі, 4 гадзіны – практычныя заняткі, 2 гадзіны – самастойная кіруемая работа студэнтаў, 26 – самастойнае вывучэнне аўдыторных тэм. Форма бягучай атэстацыі – кантрольная работа і залік у 4 семестры. Працаёмкасць дысцыпліны складае 1,5 з. а. (заліковая адзінка).

Размеркаванне аўдыторных гадзін па семестрах, відах заняткаў завочнай поўнай формы навучання:

Семестр	Аўд. гадзін па дзённай форме навучання	Аўд. гадзін па завочнай форме навучання				Самастойнае вывучэнне тэм курса, гадзін.	Формы справаздачы
		усяго	лекцый	п/з	СКРС		
3	10	4	2	2	-	6	
4	24	4	-	2	2	18	1 к.р., залік
	34	8	2	4	2	26	

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны на завочнай скарачанай форме навучання ў 5 семестры адведзена ўсяго 68 гадзін, 4 аўдыторных, 2 гадзіны – лекцыі, 2 гадзіны – практычныя заняткі, 30 – самастойнае вывучэнне аўдыторных тэм. Форма бягучай атэстацыі – кантрольная работа і залік у 5 семестры. Працаёмкасць дысцыпліны складае 2 з. а. (заліковая адзінка).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей

Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў.

Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.

Тэма 2. Лексічная сістэма беларускай літаратурнай мовы

Лексікалогія і прадмет яе вывучэння. Лексіка беларускай мовы паводле лексічнага значэння. Многазначнасць слова. Амонімы і іх тыпы. Сінонімы, разрады сінонімаў паводле значэння і сферы ўжывання. Паранімы, асаблівасці іх ужывання ў мове.

Лексіка беларускай мовы паводле паходжання (спрадвечна беларуская і запазычаная). Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка. Агульнаўжывальная лексіка і лексіка абмежаванага выкарыстання. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Адрозненне тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі.

Паняцце тэрміна. Слова і словазлучэнне ў ролі тэрміна. Тэрміналогія. Галіновыя тэрміналагічныя сістэмы. Узаемасувязь тэрміналагічнай і агульнаўжывальнай лексікі (тэрміналагізацыя і дэтэрміналагізацыя). Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі (прадуктыўныя спосабы і сродкі). Тэрміны, запазычаныя з іншых моў, іх асваенне беларускай мовай.

Тыпы слоўнікаў. Тэрміналагічныя слоўнікі і даведнікі, іх роля і месца ў лексікаграфічнай сістэме беларускай мовы. Сістэма падачы тэрмінаў у тлумачальных і перакладных слоўніках, у слоўніках іншамовных слоў.

Тэма 3. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму

Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму. Віды інтэрферэнцыі. Паняцце моўнай нормы. Арфаэпічныя нормы беларускай літаратурнай мовы і прычыны іх парушэння. Асаблівасці беларускага літаратурнага вымаўлення ў параўнанні з рускім.

Фанетычная інтэрферэнцыя. Перадача акання і якання на пісьме. Правапіс зычных *д, т і дз, ц*. Правапіс нескладовага *ў* і *у* складовага. Правапіс нескладовага *й*. Падвойжаныя і падвоеныя зычныя. Правапіс мяккага знака і апострафа. Правапіс некаторых марфем.

Марфалагічныя нормы беларускай літаратурнай мовы. Назоўнік. Несупадзенне ў родзе, ліку і скланенні. Асаблівасці скланення прозвішчаў, імёнаў і геаграфічных назваў. Прыметнік. Утварэнне і ўжыванне формаў ступеней параўнання якасных прыметнікаў. Выкарыстанне элятыўных формаў у беларускай і рускай мовах. Прыналежныя прыметнікі, іх утварэнне. Займеннік. Асаблівасці ўжывання асабовых, азначальных, адмоўных і няпэўных займеннікаў. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі. Дзеяслоў. Спецыфіка спражэння. Ужыванне суфіксаў дзеясловаў. Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як формы дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння і ўжывання ў беларускай мове. Спосабы перадачы дзеепрыметнікаў у складзе тэрміналагічных словазлучэнняў пры перакладзе на беларускую мову. Прыслоўе. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання формаў ступеней параўнання ў адрозненне ад рускай мовы.

Сінтаксічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Каардынацыя дзейніка і выказніка ў сказе.

Тэма 4. Функцыянальныя стылі маўлення

Паняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны).

Навуковы стыль і яго асноўныя падстылі (уласна навуковы, навукова-папулярны, вучэбна-навуковы і інш.). Функцыі навуковага стылю і яго адметныя лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці.

Афіцыйна-справавы стыль і яго асноўныя падстылі (канцылярскі, юрыдычны, дыпламатычны). Функцыі афіцыйна-справавога стылю і яго характэрныя асаблівасці.

Публіцыстычны стыль і яго асноўныя асаблівасці. Узаемапрапінненне стыляў.

Тэма 5. Навуковы стыль

Асноўныя рысы навуковага стылю (падрыхтаванасць маўлення, пераважна яго пісьмовая форма ў выглядзе маналогу, лагічная паслядоўнасць выказвання, сцісласць пры інфарматыўнай насычанасці зместу).

Моўныя сродкі навуковага стылю (насычанасць тэрмінамі, перавага абстрактнай лексікі, пераважнае ўжыванне назоўнікаў, пашыранасць формы роднага склону, асаблівая функцыя займенніка *мы*, шырокае выкарыстанне дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў, пашыранасць складаназалежных сказаў з аднароднымі членамі, пабочнымі словамі і ўстаўнымі канструкцыямі, сродкі лагічнай сувязі паміж сказамі і інш.).

Паняцце аб падмове навук: матэматыкі, хіміі, эканомікі, права і г. д. Рэальны слоўнік кожнай падмовы. Выкарыстанне невербальных сродкаў (табліцы, графікі, схемы).

Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (артыкул, даклад, рэферат, анатацыя, рэзюмэ і інш.), агульныя патрабаванні да іх напісання і афармлення.

Кампазіцыя пісьмовага навуковага тэксту і вуснага выступлення, іх афармленне. Рубрыкацыя навуковага тэксту. Абзац як структурная адзінка тэксту. Цытаты і спасылкі, іх афармленне.

Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў.

Тэма 6. Афіцыйна-справавы стыль

Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю (пераважна пісьмовая форма функцыянавання, уніфікаванасць і стандартызаванасць мовы дакументаў, дакладнасць фармулёвак, лагічнасць маўлення, экспрэсіўная нейтральнасць)

Моўныя сродкі афіцыйна-справавога стылю (шырокае выкарыстанне наменклатурных назваў, пашыранасць аддзеяслоўных назоўнікаў, у тым ліку з прэфіксам *не-*, ужыванне назваў асобы паводле сацыяльнага становішча і сферы дзейнасці ў форме мужчынскага роду, абмежаванае выкарыстанне займеннікаў, пашыранасць інфінітыва, спецыфіка дзеяслоўнага кіравання, расшчапленне выказніка, рэгламентацыя парадку слоў у сказе, канструкцыі са складанымі злучнікамі і адыменнымі прыназоўнікамі. Выкарыстанне безасабовых канструкцый).

Віды афіцыйна-справавых тэкстаў (заява, даверанасць, аўтабіяграфія, дакладная запіска, тлумачальная запіска, кантракт, справавыя пісьмы і інш.), правілы іх напісання і афармлення.

Кампазіцыя афіцыйна-справавых тэкстаў. Загалоўкі і іншыя рэквізіты як элементы тэксту службовага дакумента. Роля клішыраваных выразаў у арганізацыі тэксту службовых дакументаў.

Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.

Тэма 7. Культура прафесійнага маўлення

Мова і маўленне. Маўленне – маўленчая дзейнасць – агульная культура чалавека. Прафесійна арыентаванае маўленне.

Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чысціня і багацце (разнастайнасць) маўлення, дарэчнасць, вобразнасць.

Правільнасць маўлення і моўныя нормы (лексічныя, арфаэпічныя, акцэнталагічныя, словаўтваральныя, марфалагічныя, сінтаксічныя). Тыповыя маўленчыя памылкі, іх прычыны, спосабы выпраўлення.

Тэхніка і выразнасць маўлення (голас і маўленчае дыханне, дыкцыя, інтанацыя і інш.)

Узаемадзеянне вербальных і невербальных (жэсты, міміка, рухі) сродкаў маўленчай дзейнасці.

Падрыхтоўка да публічнага выступлення. Асноўныя якасці-паказчыкі паспяховага выступлення. Маўленчы этыкет і культура зносін.

ХАРАКТАРЫСТЫКА КАНТРОЛЬНОЙ РАБОТЫ (для завочнай формы навучання)

1. Перакладзіце тэкст на беларускую мову, зрабіце стылістычны аналіз перакладзенага тэксту.
2. Спішыце тэкст, раскрываючы дужкі, устаўляючы прапушчаныя арфаграмы і знакі прыпынку. Раствлумачце ўстаўленыя арфаграмы.
3. Вызначце паходжанне тэрмінаў і растлумачце іх лексічнае значэнне.
4. Перакладзіце на беларускую мову і праскланяйце словазлучэнні.
5. Утварыце словазлучэнні з наступнымі словамі ва ўсіх іх значэннях.
6. Праспрагайце дзеясловы, утварыце магчымыя дзеепрыметныя і дзеепрыслоўныя формы.
7. Запішыце правіла на расстаноўку знакаў прыпынку.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ (дзённая форма навучання)

Нумар раздзела, тэмы заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; Пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Формы кантролю ведаў

		Практычныя заняткі	Самастойная кіруемая работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7
	Беларуская мова (прафесійная лексіка) (32)	32	2			
1	Беларуская мова і яе месца ў сістэме агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей (4 г.)	4				
1.1	1 Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве. Беларуская мова – форма нацыянальнай культуры беларусаў	2		П, ВД, МД	[1],[3]	Апытанне
1.2	2 Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця. Старабеларуская літаратурная мова XIV – XVI ст. Дзяржаўны статус беларускай мовы ў Вялікім княстве Літоўскім. Нацыянальна-моўная палітыка Рэчы Паспалітай і яе вынікі. Новая (сучасная) беларуская мова XIX – пачатку XX ст. Беларуская літаратурная мова ў часы Расійскай імперыі ва ўмовах адсутнасці беларускай дзяржаўнасці. Развіццё і функцыянаванне беларускай літаратурнай мовы ў XX – пачатку XXI ст.	2		П, ВД, С	[2],[3]	Апытанне
2	Лексічная сістэма беларускай літаратурнай мовы (6 г.)	6				
2.1	1 Лексікалогія і прадмет яе вывучэння. Лексіка беларускай мовы паводле лексічнага значэння. Многазначнасць слова. Амонімы і іх тыпы. Сінонімы, разрады сінонімаў паводле значэння і сферы ўжывання. Паранімы, асаблівасці іх ужывання ў мове. Лексіка беларускай мовы паводле паходжання (спрадвечна беларуская і запазычаная). Змены ў лексічнай сістэме беларускай мовы: актыўная і пасіўная лексіка	2		П, ВД, М, Д, С	[2],[3], [8]	Апытанне
2.2	2 Агульнаўжывальная лексіка і лексіка абмежаванага выкарыстання. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Адрозненне тэрміналагічнай і прафесійнай лексікі	2		П, ВД, М, Д, С	[2], [3], [4], [6], [7],[8]	Апытанне
2.3	3 Паняцце тэрміна. Слова і словазлучэнне ў ролі тэрміна. Тэрміналогія. Галіновыя тэрміналагічныя сістэмы. Узаемасувязь тэрміналагічнай і агульнаўжывальнай лексікі (тэрміналагізацыя і дэтэрміналагізацыя). Асаблівасці словаўтварэння беларускай тэрміналогіі (прадуктыўныя спосабы і сродкі). Тэрміны, запазычаныя з іншых моў, іх асваенне беларускай мовай.	2		П, ВД, М, Д, С	[1],[[2], [3], [4], [6], [8]	Апытанне
3	Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму (10 г.)	10				
3.1	1 Паняцце білінгвізму. Моўная інтэрферэнцыя як вынік білінгвізму. Віды інтэрферэнцыі	2		П, МД, ВД, С	[1],[[2], [3], [4], [6],[7]	
3.2	2 Фанетычная інтэрферэнцыя. Перадача акання і якання на пісьме. Правапіс зычных <i>Ѣ, т і дз, ц</i> . Правапіс нескладовага <i>Ѣ</i> і у складовага. Правапіс нескладовага <i>Ѣ</i> . Падвойжаныя і падвоеныя зычныя. Правапіс мяккага знака і апострафа. Правапіс некаторых марфем	2		П, МД, ВД, С	[1],[[2], [3], [4], [6],[7],	Апытанне
3.3	3 Марфалагічныя нормы беларускай	2		П, МД, ВД, С	[1],[[2],	Апытанне

	літаратурнай мовы. Назоўнік. Несупадзенне ў родзе, ліку і скланенні. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі. Дзеяслоў. Спецыфіка спражэння. Ужыванне суфіксаў дзеясловаў. Дзеепрыметнік і дзеепрыслоўе як формы дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння і ўжывання ў беларускай мове. Спосабы перадачы дзеепрыметнікаў у складзе тэрміналагічных словазлучэнняў пры перакладзе на беларускую мову.				[3], [4], [6]	
3.4	4 Сінтаксічныя асаблівасці беларускай літаратурнай мовы. Адрозненні ў будове некаторых словазлучэнняў у беларускай і рускай мовах. Каардынацыя дзейніка і выказніка ў сказе	2		П, МД, ВД, С	[1],[2], [3], [4], [6],[7], [8]	Апытанне
3.5	5 Кантроль ведаў і навыкаў студэнтаў. Выкананне кантрольнага тэста	2		Т		Выкананне тэста
4	Функцыянальныя стылі маўлення (2 г.)	2				
4.1	1 Пяняцце функцыянальнага стылю. Класіфікацыя функцыянальных стыляў (навуковы, афіцыйна-справавы, публіцыстычны, мастацкі, размоўны). Навуковы стыль і яго асноўныя падстылі (уласна навуковы, навукова-папулярны, вучэбна-навуковы і інш.). Функцыі навуковага стылю і яго адметныя лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці. Афіцыйна-справавы стыль і яго асноўныя падстылі (канцылярыскі, юрыдычны, дыпламатычны). Функцыі афіцыйна-справавага стылю і яго характэрныя асаблівасці. Публіцыстычны стыль і яго асноўныя асаблівасці. Узаемапраціканненне стыляў.	2		П, МД, ВД, С	[3],[7], [8]	Апытанне
5	Навуковы стыль (4 г.)	4	2			
5.1	1 Асноўныя рысы навуковага стылю (падрыхтаванасць маўлення, пераважна яго пісьмовая форма ў выглядзе маналогі, лагічная паслядоўнасць выказвання, сцісласць пры інфарматыўнай насычанасці зместу). Моўныя сродкі навуковага стылю (насычанасць тэрмінамі, перавага абстрактнай лексікі, пераважнае ўжыванне назоўнікаў, пашыранасць формы роднага склону, асаблівая функцыя займенніка <i>мы</i> , шырокае выкарыстанне дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў, пашыранасць складаназалежных сказаў з аднароднымі членамі, пабочнымі словамі і ўстаўнымі канструкцыямі, сродкі лагічнай сувязі паміж сказамі і інш.)	2		П, МД, ВД, С	[1],[2], [3], [4], [8]	Апытанне
5.2	2 Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў	2		ВД, С		Самастойная работа
6	Афіцыйна-справавы стыль (4 г.)	4				
6.1	1 Асноўныя рысы афіцыйна-справавага стылю (пераважна пісьмовая форма функцыянавання, уніфікаванасць і стандартызаванасць мовы дакументаў, дакладнасць фармулёвак, лагічнасць маўлення, экспрэсіўная нейтральнасць, монасемічнасць лексікі). Моўныя сродкі афіцыйна-справавага стылю (шырокае выкарыстанне наменклатурных назваў, пашыранасць аддзеяслоўных назоўнікаў, у тым ліку з прэфіксам <i>не-</i> , ужыванне назваў асобы паводле	2		П, МД, ВД, С	[1],[2], [3], [4], [3],[7]	Апытанне

	сацыяльнага становішча і сферы дзейнасці ў форме мужчынскага роду, абмежаванае выкарыстанне займеннікаў, пашыранасць інфінітыва, спецыфіка дзеяслоўнага кіравання, расшчапленне выказніка, рэгламентацыя парадку слоў у сказе, канструкцыі са складанымі злучнікамі і адыменнымі прыназоўнікамі. (Выкарыстанне безасабовых канструкцый)					
6.2	2 Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў	2		ВД, С		Самастойная работа
7	Культура прафесійнага маўлення (2 г.)	2				
7.1	1 Мова і маўленне. Маўленне – маўленчая дзейнасць – агульная культура чалавека. Прафесійна арыентаванае маўленне. Паняцце культуры маўлення. Асноўныя камунікатыўныя якасці маўлення: правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чысціня і багацце (разнастайнасць) маўлення, дарэчнасць, вобразнасць. Правільнасць маўлення і моўныя нормы (лексічныя, арфаэпічныя, акцэнталагічныя, словаўтваральныя, марфалагічныя, сінтаксічныя). Тыповыя маўленчыя памылкі, іх прычыны, спосабы выпраўлення	2		П, ВД, М, Д	[1],[6], [7]	Вусныя выказванні
	Усяго	32	2			

УМОЎНЫЯ АБАЗНАЧЭННІ:

П – падручнік;

ВД – вучэбны дапаможнік;

МД – метадычны дапаможнік;

С – слоўнікі;

Т – тэставае заданне;

НМ – наглядны матэрыял.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ (завочная форма навучання)

Номер раздела, темы занятия	Название раздела, темы, занятия; Перечень изучаемых вопросов	Количество аудиторных часов				Самостоят. изучение тем курса, час	Материальное обеспечение занятия (наглядные)	Литература	Формы контроля занятий
		лекции	практические (семинарские) занятия	лабораторные занятия	СУРС				
1	Гістарычныя этапы развіцця беларускай мовы. Беларуская мова сярод іншых славянскіх моў. Асаблівасці беларуска-рускага білінгвізму. Сімволіка Рэспублікі Беларусь. Гімн і герб РБ.						П,Т,С	[1], [4], [5], [6]	Апытванне
2	Арфаграфія. Прынцыпы беларускага правапісу.		2			4			
2.1	Праваніс галосных. Праваніс зычных у беларускай мове.					2	П,Д,С Т	[1],[2], [3], [4]	Апытванне
2.2	Цяжкія пытанні беларускага правапісу.					2	П,Д,С	[1],[2], [3],	Апытванне

							Т	[4]	
3	Лексікалогія.	2			2	6			
3.1	Лексічнае значэнне слова. Адназначнасць і мнагазначнасць слова. Амонімы, сінонімы, паронімы. Слоўнікі беларускай мовы. Правілы карыстання. Лексіка беларускай мовы паводле паходжання. Агульная характарыстыка спрадвечна беларускай лексікі. Уласнабеларускія словы. Іншамоўныя словы ў лексічнай сістэме беларускай мовы. Шляхі і прычыны запазычання слоў. Асваенне іншамоўных слоў.					4	П,Д,С	[4], [5], [6]	Апытванне
3.2	Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання. Агульная характарыстыка прафесійнай лексікі, стылістычнае размежаванне лексікі. Паняцце пра актыўную і пасіўную лексіку. Засваенне моўных неалагізмаў.					2	П,Д,С	[1], [2], [7]	Апытванне
4	Прадмет і задачы стылістыкі. Функцыянальныя стылі беларускай мовы. Аналіз афіцыйна-дзелавога стылю.		2			6			
4.1	Правілы афармлення і станаўленне дзелавой дакументацыі. Аналіз навуковага стылю. Асноўныя рысы, лексічныя і моўныя адрозненні навуковага стылю. Стылістычны аналіз навуковых тэкстаў.					2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
4.2	Марфалагічная стылістыка. Агульныя стылістычныя асаблівасці назоўніка. Асаблівасці выкарыстання роду назоўнікаў. Асаблівасці выкарыстання ліку назоўнікаў. Стылістычныя асаблівасці склонавых форм назоўнікаў. Агульная характарыстыка лічэбнікаў у стылістычных адносінах. Вобразна-экспрэсіўныя якасці дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння, перакладу і ўжывання ў мове.					2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
4.3	Сінтаксічная стылістыка. Парадак слоў у сказе. Асаблівасці кіравання ў беларускай мове. Тыпы складаных сказаў. Сказы ўскладненай будовы, знакі прыпынку ў іх. Сінтаксічны разбор сказаў. Стылістыка тэксту. Паняцце культуры маўлення. Правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чыстата, вобразнасць і багацце маўлення.					2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
5	Кантрольная работа, яе выкананне, аналіз.					10	П,Д,С Т	[3], [4], [8]	Абарона кантрольнай работы
	Итого	2	4		2	26			

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ (завочная форма навучання (скарочаная))

Номер раздела, темы занятия	Название раздела, темы, занятия; Перечень изучаемых вопросов	Количество аудиторных часов				Самостоят. изучение тем курса, час	Материальное обеспечение занятия (наглядные)	Литература	Формы контроля занятий
		лекции	практические (семинарские) занятия	лабораторные занятия	СУРС				
1	Гістарычныя этапы развіцця беларускай мовы. Беларуская мова сярод іншых славянскіх моў. Асаблівасці беларуска-рускага білінгвізму. Сімволіка Рэспублікі Беларусь. Гімн і герб РБ.						П,Т,С	[1], [4], [5], [6]	Апытванне
2	Арфаграфія. Прынцыпы беларускага правапісу.					6	П,Д		

2.1	Праваліс галосных. Правапіс зычных у беларускай мове.				4	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
2.2	Цяжкія пытанні беларускага правапісу.				2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
3	Лексікалогія.	2			8	П,Д,С		Апытванне
3.1	Лексічнае значэнне слова. Адназначнасць і мнагазначнасць слова. Амонімы, сінонімы, паронімы. Слоўнікі беларускай мовы. Правілы карыстання. Лексіка беларускай мовы паводле паходжання. Агульная характарыстыка спрадвечна беларускай лексікі. Уласнабеларускія словы. Іншамоўныя словы ў лексічнай сістэме беларускай мовы. Шляхі і прычыны запазычання слоў. Асваенне іншамоўных слоў.				4	П,Д,С	[4], [5], [6]	Апытванне
3.2	Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання. Агульная характарыстыка прафесійнай лексікі, стылістычнае размежаванне лексікі. Паняцце пра актыўную і пасіўную лексіку. Засваенне моўных неалагізмаў.				4	П,Д,С	[1], [2], [7]	Апытванне
4	Прадмет і задачы стылістыкі. Функцыянальныя стылі беларускай мовы.	2			6			
4.1	Правілы афармлення і станаўленне дзелавой дакументацыі. Аналіз навуковага стылю. Асноўныя рысы, лексічныя і моўныя адрозненні навуковага стылю. Стылістычны аналіз навуковых тэкстаў.				2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
4.2	Марфалагічная стылістыка. Агульныя стылістычныя асаблівасці назоўніка. Асаблівасці выкарыстання роду назоўнікаў. Асаблівасці выкарыстання ліку назоўнікаў. Стылістычныя асаблівасці склонавых форм назоўнікаў. Вобразна-экспрэсіўныя якасці дзеяслова. Асаблівасці іх утварэння, перакладу і ўжывання ў мове.				2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
4.3	Сінтаксічная стылістыка. Парадак слоў у сказе. Асаблівасці кіравання ў беларускай мове. Тыпы складаных сказаў. Сказы ўскладненай будовы, знакі прыпынку ў іх. Сінтаксічны разбор сказаў. Стылістыка тэксту. Тэкст і яго тыпы. Апісанне. Апавяданне. Паняцце культуры маўлення. Правільнасць, дакладнасць, лагічнасць, чыстата, вобразнасць і багацце маўлення.				2	П,Д,С Т	[1],[[2], [3], [4]	Апытванне
5	Кантрольная работа, яе выкананне, аналіз.				10	П,Д,С Т	[3], [4], [8]	Абарона кантрольнай работы
	Итого	2	2		30			

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ НАВУЧАЛЬнай ДЗЕЙНАСЦІ СУДЭНТАЎ

Пры вызначэнні ўзроўню ведаў студэнтаў па дысцыпліне з практычнай формай навучання выкарыстоўваюцца наступныя крытэрыі:

10 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае і глыбокае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках; той, хто валодае на высокім узроўні ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, гаварэнне, аудзіраванне, пісьмо; які праяўляе творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе праграмага матэрыялу, пры гэтым адказ студэнта адрозніваецца дакладнасцю, матэрыял выкладаецца паслядоўна і лагічна.

9 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе ўсебаковае, сістэматызаванае веданне матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках, праяўляючы творчыя здольнасці ў разуменні і выкладзе матэрыялу; які валодае ўсімі відамі маўленчай дзейнасці: чытанне, пісьмо, гаварэнне, аудзіраванне; матэрыял выкладаецца дакладна і лагічна.

8 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе поўнае веданне праграмнага матэрыялу, актыўна працуе на практычных занятках. Нязначныя памылкі, выяўленыя і выпраўленыя самім студэнтам, з'яўляюцца выпадковымі, аб чым сведчаць правільныя адказы на дадатковыя пытанні.

7 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, які актыўна працуе на практычных занятках. Неістотныя памылкі, дапушчаныя студэнтам, выпраўляюцца пры аналізе адказу ў ходзе працы пад кіраўніцтвам выкладчыка.

6 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе веданне праграмнага матэрыялу, адрозніваецца дастатковай актыўнасцю на практычных занятках. Пры рэалізацыі маўленчых відаў дзейнасці (пісьмо, чытанне, гаварэнне, аудзіраванне) узнікаюць цяжкасці са свабодным валоданнем матэрыялу, якія выпраўляюцца, калі на іх звяртае ўвагу выкладчык.

5 балаў заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае разуменне асноўнага праграмнага матэрыялу, які не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але мае неабходны запас ведаў.

4 балы заслугоўвае студэнт, які выяўляе няпоўнае веданне асноўнага праграмнага матэрыялу, не адрозніваецца актыўнасцю на практычных занятках, але які валодае ведамі для іх выпраўлення пад кіраўніцтвам выкладчыка.

3 балы выстаўляецца студэнту, які выяўляе праблемы ў ведах або адсутнасць ведаў па значнай частцы асноўнага матэрыялу, дапускае істотныя памылкі пры адказе і не здольны працягнуць навучанне без дадатковых заняткаў па адпаведнай дысцыпліне.

2 балы – няма адказу, прадстаўлены адказ цалкам не па сутнасці задання.

1 бал – адсутнасць ведаў і кампетэнцый у рамках адукацыйнага стандарту ці адмова ад адказу.

Метады (тэхналогіі) навучання

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці неабходна выкарыстоўваць рэйтынжавыя, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і навукова-даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. Кіруемая самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных работ, падрыхтоўку вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы, знаёмства з навукавай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

Сярод найбольш эфектыўных педагогічных методык і тэхналогій, што садзейнічаюць уключэнню студэнтаў у пошук і кіраванне ведамі, атрымання вопыту самастойнага вырашэння разнастайных задач, неабходна выдзеліць:

тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;

 ? тэхналогію вучэбна-даследчай дзейнасці;

 ? праектныя тэхналогіі;

- ? камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусія, прэс-канферэнцыя, мазгавы штурм, вучэбныя дэбаты і інш.);
- ? гульнявыя тэхналогіі, у межах якіх студэнты ўдзельнічаюць у дзелавых, ролевых, імітацыйных і іншых гульнях.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў

Пры вывучэнні дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя **формы самастойнай работы:**

- ?выкананне кантрольных работ;
- ?падрыхтоўка вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы;
- ?знаёмства з навукавай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай;
- ?рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў;
- ?самастойная кіруемая работа студэнтаў.

Дыягностыка кампетэнцый студэнта

Для ацэнкі дасягненняў студэнтаў выкарыстоўваецца наступны **дыягнастычны інструментарый:**

- ?правядзенне кантрольнага апытвання па асобных тэмах (АК-1, АК-3, СЛК-1, СЛК-2);
- ?выкананне студэнтам на практычных занятках індывідуальных заданняў (АК-2, АК-6);
- ?выступленне студэнта на канферэнцыі па падрыхтаванаму рэферату (АК-1, АК-2, АК-3, СЛК-1, СЛК-3, СЛК-6);
- ?правядзенне тэсціравання па некаторых раздзелах дысцыпліны (АК-2, АК-3, СЛК-1, СЛК-3, СЛК-6);
- ?выкарыстанне рознаўзроўневых кантрольных заданняў (АК-2, АК-8, СЛК-1, СЛК-4, СЛК-6);
- ?выкананне кантрольных работ (АК-2, АК-4, СЛК-1, СЛК-3, СЛК-6);
- ?выкананне самастойнай кіруемай работы (АК-1, АК-3, СЛК-2, СЛК-3, СЛК-6);
- ?здача заліку па дысцыпліне (АК-2, АК-3, СЛК-1, СЛК-3, СЛК-6).

АСНОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА

30 ***Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы** / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. - 81 с.

31 ***Беларуская мова:** Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Лексікаграфія. Фразеалогія. Марфемная будова слова. Словаўтварэнне. Марфалогія. Сінтаксіс. Пунктуацыя: Вучэб. дапам. для педагогічных ВНУ / Г. Ф. Андарала, В. А. Бекіш, С. К. Берднік і інш.; Пад рэд. Л. М. Грыгор'евай. – Мн.: Выш. шк., 1994. -367 с.

32 ***Жосткіна, Г. В.** Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярд. ун-т трансп.. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с.

33 ***Ляшчынская, В. А.** Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с.

ДАДАТКОВАЯ ЛІТАРАТУРА

34 **Беларуская энцыклапедыя:** у 18 т. – Мінск, 1996-2004.

35 **Булыка, А. М.** Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999.

36 **Клышка, М. К.** Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с.

37 **Лапоцін, Л. А.** Руска-беларускі слоўнік матэматычных тэрмінаў / Л. А. Лапоцін. – Магілёў, 1994. – 365 с.

**ПЕРАЛІК ТЭМ
САМАСТОЙНАЙ КІРУЕМАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ
(дзённая форма навучання)**

1. Лексічная сістэма сучаснай беларускай мовы.
 2. Спецыяльная лексіка як частка лексічнай сістэмы сучаснай беларускай мовы.
 3. Тэрміналагічная сістэма беларускай мовы.
 4. Функцыянаванне беларускай мовы ва ўмовах білінгвізму.
 5. Арфаграфічныя нормы сучаснай беларускай літаратурнай мовы.
 6. Марфалагічныя нормы беларускай мовы.
 7. Асаблівасці ўжывання назоўніка.
 8. Лічэбнік. Скланенне лічэбнікаў і асаблівасці іх ужывання з назоўнікамі.
 9. Граматычныя катэгорыі дзеяслова. Спецыфіка спражэння.
 10. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання дзеепрыметнікаў у беларускай мове.
 11. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання дзеепрыслоўяў у беларускай мове.
 12. Прыметнік. Утварэнне і ўжыванне формаў ступеней параўнання якасных прыметнікаў.
 13. Асаблівасці ўжывання займенніка ў беларускай мове.
 14. Прыслоўе. Асаблівасці ўтварэння і ўжывання формаў ступеней параўнання.
 15. Стылістыка.
 16. Функцыянальныя стылі беларускай мовы.
 17. Лексічныя, марфалагічныя і сінтаксічныя асаблівасці навуковага стылю.
 18. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (даклад).
 19. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (рэферат).
 20. Жанравая разнастайнасць навуковага стылю (артыкул, анатацыя, рэзюмэ).
 21. Характэрныя асаблівасці афіцыйна-справавога стылю.
 22. Віды афіцыйна-справавых тэкстаў.
 23. Асаблівасці афармлення афіцыйна-справавых дакументаў.
 24. Характэрныя асаблівасці публіцыстычнага стылю.

**ПЕРАЛІК ТЭМ ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ
(дзённая форма навучання)**

- 1 Мова і соцыум. Функцыі мовы ў грамадстве.
- 2 Паходжанне беларускай мовы і асноўныя этапы яе развіцця.
- 3 Лексіка беларускай мовы паводле паходжання.
- 4 Лексіка беларускай мовы паводле сферы ўжывання.
- 5 Тэрміналагічная лексіка.
- 6 Білінгвізм і моўная інтэрферэнцыя.
- 7 Фанетычная інтэрферэнцыя.
- 8 Марфалагічныя нормы беларускай мовы.

- 9 Сінтаксічныя асаблівасці беларускай мовы.
- 10 Кантроль ведаў і навыкаў студэнтаў.
- 11 Функцыянальныя стылі маўлення.
- 12 Навуковы стыль і яго асаблівасці.
- 13 Пераклад на беларускую мову навуковых тэкстаў.
- 14 Асноўныя рысы афіцыйна-справавога стылю.
- 15 Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў. Пераклад на беларускую мову афіцыйна-справавых тэкстаў.
- 16 Культура прафесійнага маўлення.

ПЕРАЛІК ТЭМ ЛЕКЦЫЙ (завочная форма навучання)

Фарміраванне слоўнікавага складу беларускай мовы. Спрадвечная лексіка. Словы з іншых моў у лексічнай сістэме беларускай мовы. Дыферэнцыяцыя лексікі паводле сферы яе выкарыстання. Прафесійная лексіка. Беларуская навуковая тэрміналогія. Асаблівасці тэрміналогіі розных галін навукі і вытворчасці.

ПЕРАЛІК ТЭМ ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ (завочная форма навучання)

1. Арфаграфія. Прынцыпы беларускага правапісу. Правапіс галосных. Правапіс зычных у беларускай мове.
2. Функцыянальныя стылі беларускай мовы. Аналіз навуковага стылю. Асноўныя рысы, лексічныя і моўныя адрозненні навуковага стылю. Стылістычны аналіз навуковых тэкстаў.

ПЕРАЛІК ТЭМ САМАСТОЙНАЙ КІРУЕМАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ (завочная форма навучання)

Агляд літаратуры. Работа з тэрміналагічнымі, перакладнымі, тлумачальнымі слоўнікамі, слоўнікамі сінонімаў і блізказначных слоў, слоўнікамі іншамоўных слоў.

ПРОТОКОЛ СОГЛАСОВАНИЯ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ
ПО ДИСЦИПЛИНЕ «БЕЛОРУССКИЙ ЯЗЫК (КУЛЬТУРА РЕЧИ)» С ДРУГИМИ
ДИСЦИПЛИНАМИ СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Название дисциплины, с которой требуется согласование	Название кафедры	Предложения об изменениях в содержании учебной программы по изучаемой учебной дисциплине	Решение, принятое кафедрой, разработавшей учебную программу (с указанием даты и номера протокола)
1. Промышленные и гражданские сооружения 2. Строительное производство и конструкции	1. Промышленные и гражданские сооружения 2. Строительное производство и конструкции		Программа утверждена на заседании кафедры «Славянские и Романо-германские языки», протокол № 4 от 07.09.2017

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар

установы адукацыі «Беларускі
дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

Ю. Г. Самадум

«18» 12 2017

Рэгістрацыйны № УД - 49.01 / уч.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ)

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па навучальнай дысцыпліне для
спецыяльнасці:

1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы прарэктар
ўстановы адукацыі «Беларускі
дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

_____ В. Я. Нягрэй
«26» 06 2014
Рэгістрацыйны № УД - 3206 / Р

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па навучальнай
дысцыпліне для ўсіх спецыяльнасцей

Факультэты: М, ПГС, УПП, ЭТ, ГЭФ, С, ВТФ

Кафедра: беларускай і рускай моў

Семестр (семестры): 1 – МГ, МО, МЭС, ПА;
2 – МВ, МД, МТ, МЭ, УД, УК, УР, ЭТ, ЭС, ЭМ;
3 – ГБ, ГК, ГЛ, ГТ, ПН, ПС, ПР, ПЭ, СВ, УА, УБ;
4 – ПК;
5 – МС, СА, СП, ВТФ;

Практычныя	Залік: 1 – МГ, МО, МЭС, ПА;
заняткі:	2 – МВ, МД, МТ, МЭ, УД, УК, УР, ЭТ, ЭС, ЭМ;
32 – (1-2 курс)	3 – ГБ, ГК, ГЛ, ГТ, ПН, ПС, ПР, ПЭ, СВ, УА, УБ;
30 – (3 курс)	4 – ПК;
	5 – МС, СА, СП, ВТФ;

СКРС: 2 – (1-2 курс), 4 – (3 курс)

Усяго аўдыторных
гадзін па дысцыпліне: 34

Усяго гадзін
па дысцыпліне: 48 – СВ;
50 – ВТФ, ГЛ, МО, СП;
52 – ГК; 54 – ГТ, МЭС, МС, МТ, МЭ, МВ, МД, УД, УК;
58 – ПК, ЭТ, ЭС, ЭМ; 60 – МГ, ПН, УА, УБ;
60 – ГБ, ПА, ПС, ПР, ПЭ;

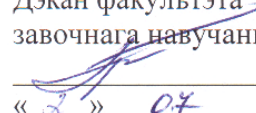
Форма атрымання
вышэйшай адукацыі: дзённая

Складальнік: А. У. Ярмоленка, выкладчык

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта
завочнага навучання

 У. У. Пігуноў

« 2 » 07 2014

Рэгістрацыйны № УД-3-4-3/р.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)

Вучэбная праграма для ўсіх спецыяльнасцей

Факультэт: завочнага навучання

Кафедра: беларускай і рускай моў

Курс: 2

Семестр: 3, 4

Лекцыі: 2 гадзіны

Практычныя 4 гадзіны Залік: 4 семестр
заняткі:

СКРС 2 гадзіны

Усяго аўдыторных
гадзін па дысцыпліне: 34 гадзіны

Усяго гадзін	50 – СП, СА	Форма атрымання	завочная
па дысцыпліне:	52 – МС, МТ, МВ, УД	вышэйшай адукацыі:	
	58 – ЭТ, ЭС, УА, УБ		
	60 – ГБ, ПС		

Складальнік: **І.І. Буцякова, ст. выкладчык**

2014

такога роду дакументаў.

Рэцэнзент:

дацэнт кафедры
беларускай культуры і фалькларыстыкі
УА “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Ф.Скарыны”,
к.ф.н., дацэнт

Подпіс *А.А. Кастрыца*
ЗАВЯРАЮ
Начальнік аддзела кадраў
установы адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Францыска Скарыны”
АДЗЕЛ
КАДРАЎ
А.А. Кастрыца

ўкаранення ў навучальны працэс.

Рэцэнзент:

загадчык кафедры беларускай культуры і фалькларыстыкі
УА “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Ф.Скарыны”,
д.ф.н., прафесар

Подпіс *В.С. Новак*
ЗАВЯРАЮ
Начальнік аддзела кадраў
установы адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Францыска Скарыны”
АДЗЕЛ
КАДРАЎ
В.С. Новак

такога роду дакументаў.

Рэцэнзент:

дацэнт кафедры
беларускай культуры і фалькларыстыкі
УА “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Ф.Скарыны”,
к.ф.н., дацэнт

Подпіс *С.А. Вяргеенка*
ЗАВЯРАЮ
Начальнік аддзела кадраў
установы адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Францыска Скарыны”
АДЗЕЛ
КАДРАЎ
С.А. Вяргеенка

**ДАДАТКІ І ЗМЕНИ ДА ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАГА КОМПЛЕКСА
ДЫСЦЫПЛІНЫ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)»
на 2018/2019 вучэбны год**

Для спецыяльнасцей:

- 1-25 01 08 Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт (па напрамках)
- 1-25 01 10 Камерцыйная дзейнасць
- 1-27 01 01 Эканоміка і арганізацыя вытворчасці (па напрамках)
- 1-27 02 01 Транспартная лагістыка (па напрамках)
- 1-36 01 04 Абсталяванне і тэхналогіі высокаэфектыўных працэсаў апрацоўкі матэрыялаў
- 1-37 01 05 Гарадскі электрычны транспарт
- 1-37 02 01 Цягавы састаў чыгуначнага транспарту (па напрамках)
- 1-37 02 02 Рухомы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 03 Тэхнічная эксплуатацыя пагрузачна-разгрузачных, пуцявых, дарожна-будаўнічых машын і абсталявання
- 1-37 02 04 Аўтаматыка, тэле механіка і сувязь на чыгуначным транспарце
- 1-37 02 05 Будаўніцтва чыгунак, пуць і пуцявая гаспадарка
- 1-37 03 01 Тэхнічная эксплуатацыя суднавых энергетычных устаноў
- 1-43 01 03 Энергаабеспячэнне (па галінах)
- 1-43 01 06 Энергаэфектыўныя тэхналогіі і энергетычны менеджмент
- 1-44 01 01 Арганізацыя перавозак і кіраванне на аўтамабільным і гарадскім транспарце
- 1-44 01 02 Арганізацыя дарожнага руху
- 1-44 01 03 Арганізацыя перавозак і кіраванне на чыгуначным транспарце
- 1-69 01 01 Архітэктура
- 1-70 01 01 Вытворчасць будаўнічых вырабаў і канструкцый
- 1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва
- 1-70 02 02 Экспертыза і кіраванне нерухомасцю
- 1-70 03 01 Аўтамабільныя дарогі
- 1-70 04 03 Водаабеспячэнне, водаадвядзенне і ахова водных рэсурсаў
- 1-95 01 13 Кіраванне падраздзяленнямі транспартных войскаў (па напрамках)
- 1-96 01 01 Мытная справа

№ п/п	Дадаткі і змены	Падстава
1	Асноўная літаратура: - Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Курышова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. – 81 с. - Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзяржд. ун-т трансп. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с. - Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с. - Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с. - Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с. Дадатковая літаратура: - Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999. - Кльшка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с. - Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.- 224с.	Актualізацыя вучэбнай літаратуры

	9. Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 135 с. 10. Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1. А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002. – 735 с.	
--	---	--

Вучэбна-метадычны комплекс дысцыпліны перагледжаны і адобраны на пасяджэнні кафедры славянскіх і рамана-германскіх моў (пратакол №9 ад 22.05.2018)

Загадчык кафедры
к. ф. н.

А.У.Ярмоленка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

М.М.Казакоў

**ДАДАТКІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ДЫСЦЫПЛІНЫ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)»
на 2018/2019 вучэбны год**

Для спецыяльнасцей:

- 1-25 01 08 Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт (па напрамках)
- 1-25 01 10 Камерцыйная дзейнасць
- 1-27 01 01 Эканоміка і арганізацыя вытворчасці (па напрамках)
- 1-27 02 01 Транспартная лагістыка (па напрамках)
- 1-36 01 04 Абсталяванне і тэхналогіі высокаэфектыўных працэсаў апрацоўкі матэрыялаў
- 1-37 01 05 Гарадскі электрычны транспарт
- 1-37 02 01 Цягавы састаў чыгуначнага транспарту (па напрамках)
- 1-37 02 02 Рухомы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 03 Тэхнічная эксплуатацыя пагрузачна-разгрузачных, пуцявых, дарожна-будаўнічых машын і абсталявання
- 1-37 02 04 Аўтаматыка, тэле механіка і сувязь на чыгуначным транспарце
- 1-37 02 05 Будаўніцтва чыгунак, пуць і пуцявая гаспадарка
- 1-37 03 01 Тэхнічная эксплуатацыя суднавых энергетычных устаноў
- 1-43 01 03 Энергаабеспячэнне (па галінах)
- 1-43 01 06 Энергаэфектыўныя тэхналогіі і энергетычны менеджмент
- 1-44 01 01 Арганізацыя перавозак і кіраванне на аўтамабільным і гарадскім транспарце
- 1-44 01 02 Арганізацыя дарожнага руху
- 1-44 01 03 Арганізацыя перавозак і кіраванне на чыгуначным транспарце
- 1-69 01 01 Архітэктура
- 1-70 01 01 Вытворчасць будаўнічых вырабаў і канструкцый
- 1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва
- 1-70 02 02 Экспертыза і кіраванне нерухомай
- 1-70 03 01 Аўтамабільныя дарогі
- 1-70 04 03 Водаабеспячэнне, водаадвядзенне і ахова водных рэсурсаў
- 1-95 01 13 Кіраванне падраздзяленнямі транспартных войскаў (па напрамках)
- 1-96 01 01 Мытная справа

№ п/п	Дадаткі і змены	Падстава
1	Асноўная літаратура: - Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. – 81 с. - Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т трансп. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с. - Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с. - Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с. - Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с. Дадатковая літаратура: - Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999. - Кльшка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с. - Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.- 224с.	Актualізацыя вучэбнай літаратуры

9. Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 135 с. 10. Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1. А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002. – 735 с.	
---	--

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры славянскіх і рамана-германскіх моў (пратакол №9 ад 22.05.2018)

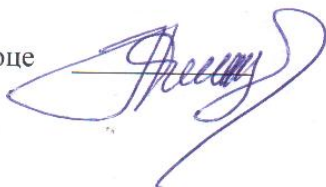
Загадчык кафедры
к. ф. н.

А.У.Ярмоленка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

М.М.Казакоў

**ДАДАТКІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ДЫСЦЫПЛІНЫ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА (КУЛЬТУРА МАЎЛЕННЯ)»
на 2018/2019 вучэбны год**

Для спецыяльнасцей:

1-70 01 01 01 Тэхналогія і арганізацыя будаўнічай вытворчасці

1-70 02 01 03 Тэхнічная эксплуатацыя будынкаў і збудаванняў

1-70 02 01 04 Рэканструкцыя і рэстаўрацыя будынкаў і збудаванняў

№ п/п	Дадаткі і змены	Падстава
1	Асноўная літаратура: 1. Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДТУ, 2004. – 81 с. 2. Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т трансп.. – Гомель: БелДТУ, 2009. – 82 с. 3. Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с. 4. Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка/ В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с. 5. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с. Дадатковая літаратура: 6. Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999. 7. Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с. 8. Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.- 224с. 9. Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993.- 135 с. 10. Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1.А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002.- 735с.	Актualізацыя вучэбнай літаратуры

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры славянскіх і рамана-германскіх моў (пратакол №9 ад 22.05.2018)

Загладчык кафедры
к. ф. н.

А.У.Ярмоленка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце

М.М.Казакоў

**ДАДАТКІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ДЫСЦЫПЛІНЫ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)» (для
студэнтаў безадрыўнай формы навучання)
на 2018/2019 вучэбны год**

Для спецыяльнасцей:

- 1-25 01 08 Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт
- 1-27 01 01 Эканоміка і арганізацыя вытворчасці
- 1-37 02 01 Цягавы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 02 Рухомы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 03 Тэхнічная эксплуатацыя пагрузачна-разгрузачных работ дарожных, дарожна-будаўнічых машын і абсталявання
- 1-44 01 01 Арганізацыя перавозак і кіраванне на аўтамабільным і гарадскім транспарце
- 1-44 01 03 Арганізацыя перавозак і кіраванне на чыгуначным транспарце
- 1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва
- 1-37 02 05 Будаўніцтва чыгункі, пуць і пуцявая гаспадарка
- 1-70 03 01 Аўтамабільныя дарогі
- 1-37 02 04 Аўтаматыка, тэле механіка і сувязь на чыгуначным транспарце

№ п/п	Дадаткі і змены	Падстава
1	Асноўная літаратура: 1. Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДТУ, 2004. - 81 с. 2. Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзярж. ун-т трансп. – Гомель: БелДТУ, 2009. – 82 с. 3. Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с. 4. Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка/ В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с. 5. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с. Дадатковая літаратура: 6. Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999. 7. Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с. 8. Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.- 224с. 9. Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993.- 135 с. 10. Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1.А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002.- 735с.	Актualізацыя вучэбнай літаратуры

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры славянскіх і рамана-германскіх моў (пратакол №9 ад 22.05.2018)

Загадчык кафедры

к. ф. н.

А.У.Ярмоленка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан ФБН

У.У.Пігуноў

**ДАДАТКІ І ЗМЭНЫ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ДЫСЦЫПЛІНЫ «БЕЛАРУСКАЯ МОВА (прафесійная лексіка)» (для
студэнтаў безадрыўнай формы навучання (скарочаны курс))
на 2018/2019 вучэбны год**

Для спецыяльнасцей:

- 1-25 01 08 Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт
- 1-27 01 01 Эканоміка і арганізацыя вытворчасці
- 1-37 02 01 Цягавы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 02 Рухомы састаў чыгуначнага транспарту
- 1-37 02 03 Тэхнічная эксплуатацыя пагрузачна-разгрузачных работ дарожных, дарожна-будаўнічых машын і абсталявання
- 1-44 01 03 Арганізацыя перавозак і кіраванне на чыгуначным транспарце
- 1-70 02 01 Прамысловае і грамадзянскае будаўніцтва
- 1-37 02 05 Будаўніцтва чыгункі, пуць і пуцявая гаспадарка
- 1-37 02 04 Аўтаматыка, тэле механіка і сувязь на чыгуначным транспарце

№ п/п	Дадаткі і змены	Падстава
1	Асноўная літаратура: 1. Беларуская мова: Дапаможнік па прафесійнай лексіцы / Склад.: Л. А. Куршакова, В. В. Курбатава. – Гомель: БелДУТ, 2004. - 81 с. 2. Жосткіна, Г. В. Тэарэтычныя матэрыялы да курса «Беларуская мова (прафесійная лексіка)» / Г. В. Жосткіна; М-ва адукацыі Рэсп. Беларусь, Беларус. дзяржд. ун-т трансп.. – Гомель: БелДУТ, 2009. – 82 с. 3. Ляшчынская, В. А. Беларуская мова. Тэрміналагічная лексіка: вучэбны дапаможнік / В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2001. – 256 с. 4. Ляшчынская, В. А. Студэнту аб мове: прафесійная лексіка/ В. А. Ляшчынская. – Мінск, 2003. – 310 с. 5. Правілы беларускай арфаграфіі і пунктуацыі. – Мінск, 2008. – 141 с. Дадатковая літаратура: 6. Булыка, А. М. Слоўнік іншамовных слоў: у 2 т. / А. М. Булыка. – Мінск, 1999. 7. Клышка, М. К. Слоўнік сінонімаў і блізказначных слоў / Пад рэд. Л. А. Антанюк. – 2-е выд., выпр. і дапоўн. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 445 с. 8. Грабчикова С.М. Русско-белорусский словарь. – Мн.: Нар. асвета, 1990.- 224с. 9. Краевская Н.П. Русско-белорусский словарь электротехнических терминов/Н.П. Краевская, Б.В. Гринберг, В.П. Красней. – Мн.: Выш. шк., 1993.- 135 с. 10. Русско-белорусский словарь: В 3 т.: Около 110000 слов. Т. 1.А-Л/НАН Беларуси, Ин-т языкознания им. Я.Колоса. – 8-е изд. – Мн.: БелЭн, 2002.- 735с.	Актualізацыя вучэбнай літаратуры

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры славянскіх і рамана-германскіх моў (пратакол №9 ад 22.05.2018)

Загадчык кафедры

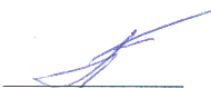
к. ф. н.

А.У.Ярмоленка

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан ФБН

У.У.Пігуноў

